

ఆంధ్రపత్రిక

308217

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

VOL. I. చెన్న పట్టణము 1914 సం॥ జూన్ నెల 26 వ తేది శుక్రవారము. No. 75
సంపుటము ౧ ఆనందనామ సంవత్సర ఆషాఢ శుద్ధ తృతియ 3. సంచిక ౭5

శ్రీమదాంధ్రవచన మహాభాగవతము.

మే మిదివఱకే పటములను జేచి మృగుమధురజైలిని శ్రీమద్రామాయణమును ప్రకటించుచున్నారమని వినియుందురు. అది ఇప్పటికి సంపూర్ణమాయెను. ఆ ప్రకారముననే సుస్కృతమునందు వ్యాసప్రోక్షమైన శ్రీభాగవతమును విక్రీణి తేటగా నిటుగులుకు జైలిని ముద్రించుచున్నారము. ఇందు శ్రీధరీయము, తిలకము, మునిభావప్రకాశిక వీరరాఘవీయము అనేది వ్యాఖ్యలయందుగల విశేషాంశములను ఆయాస్థలములందు జేర్చించియున్నారము. ఈ గ్రంథమును క్రొన్ 8 పేజీల చిన్నపైజాన గట్టిగానుండు కాగితములపై నచ్చొత్తించుచున్నారము. భాగవతోత్తములందఱును ఆదరాతిశయమును జూపి కాలవిలంబమును జేయక చందాదారులుగా జేరి మాకుత్సాహము గలిగింతురని యుష్మిహ్నురుచున్నారము.

శ్రీభాగవతము వచనము-ప్రథమభాగము, కాలికోండు ప్రథమ, ద్వితీయస్కంధములు. చందాదారులకు ౧౦౦ ద్వితీయభాగము, తృతీయ, చతుర్థస్కంధములచేరి ౧౪౦ తృతీయభాగము ౧౪౦ శాశ్వతపువందానాచలకు తపాలాఖర్చులుచేరి పై వెలలకు పంపబడును.

ఉత్తరరామాయణము-కంకంటి పాపరాజప్రణీతము దశసరికాగితములు కాలికోండు ౧౪౦ డిజి. విక్రీణి దశసరికాగితములు గిల్లపేరు ౨౪౦ శ్రీకృష్ణకన్యామృతము-మూడవశ్వాసములు, ఆంధ్రటికాతాత్పర్యవిశేషములతోను ఆంధ్రపద్యములతోను, కాలికోండు గిల్లపేరు ౧౪౦ అమరకోశము-త్రికాండము సటీకము, ఇంగ్లీషు అనుముతో ౧౪౦ ఆంధ్రనిఘంటుశ్రయము- (ఆంధ్రనామసంగ్రహము ఆంధ్రనామశేషము సాంబసిఘంటువు) సటీకము, దశసరికాగితములు; కాలికోండు ౧౦౨౦ ఆంధ్రవ్యాకరణసంగ్రహము దశసరికాగితములు ౧౬౦ గ్రంథమోక్షము-సటీకా తాత్పర్యము, కాలికోండు ౧౪౦ దుక్కిణీకల్యాణము-సటీకాతాత్పర్యము, కాలికోండు ౧౪౦.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో, ఆనందావైస్, మద్రాసు.

దినపత్రిక

—(౦)—

ప్రతిదినము 10 పుటల విషయముండును.

చందా సం॥ నకు రూ. 12-0-0.

6 మాసములకు రూ. 6-4-0.

3 మాసములకు రూ. 3-4-0.

1 మాసమునకు రూ. 1-2-0.

పత్రికయం దీక్రింది విషయములుండును.

ఆంధ్రోద్యమము.

ఆంధ్రోదేశభూదయమునకు సాధనభూతములైన రాజ్యాంగ వ్యవస్థలు, విద్యావ్యాప్తము, వ్యవసాయవా శిఖ్యవ్యవస్థలు, బాహాభివృద్ధిమొదలగు సకలోద్యమము లీపత్రికయందు స్వతంత్ర ఛేదమున విపులముగ విమర్శింపఁబడును.

నార్తావళి.

ఆంధ్రోదేశవార్తలు, పరరాష్ట్రవార్తలు, విదేశవార్తలు, మొదలగు సమస్తవార్తలను సకాలమున సంగ్రహముగఁ బ్రచురింపబడును. ఆంగ్లపత్రికాపేక్ష లేకయే సమస్తవార్తలను వెంటనేదీనియందు జనువుటకు వీలుండును. ఆంధ్రోదేశవార్తాపత్రిని సమకూర్చుటకై ప్రత్యేక ప్రతినిధు లేర్పాటు చేయబడుదురు.

చిత్రపటములు.

ప్రసిద్ధపురుషులమొక్కయు విషయములమొక్కయు స్థలములమొక్కయు చిత్రపటములును, చిత్రపటములును జనరంజకమును, 29, 6 చిత్రపటములును జనరంజకమును, 29, 6 చుండును.

చుట.

అనుకురికెల్ల ౨ 81 ౧౦౦

యూ.ఎస్.

యొక్క ఫాయలు ఇం.

రాజ్యాంగ వ్యవస్థలు.

నిరంకుశాధికారమును తగ్గించుటకును ప్రజాతంత్రమును వృద్ధిచేయుటకును సాధనభూతములైన గ్రామవ్యవస్థలు, స్థానికపరిపాలనావ్యవస్థలు, రాష్ట్రీయవ్యవస్థలు, సార్వభౌమికపాలనావ్యవస్థలు, శాసననిర్మాణసభల వ్యవహారములు నుచితరీతిని స్వతంత్రవిధమున దీనియందు జర్చింపబడును.

మతసాంఘికచర్యలు.

జాతిమతపక్ష పాతమునుబాసక సకలమతావలంబులును, అన్నిజాతులవారును, భిన్నాభిప్రాయములను గలవారును నభివృద్ధినిబొందు తుదగిన యుదారభావములును నాదర్శములును నిష్పక్షపాతబుద్ధితో వ్యక్తీకరింపబడును.

హైకోర్టు తీర్పులు.

జనోపయోగములైన క్రొత్త హైకోర్టు తీర్పులు, బోర్డునిర్ణయములు, క్రొత్త చట్టములు, ధర్మశాస్త్రమునకు సంబంధించిన ముఖ్యాంశములును పత్రికయందు విరళముగా దెలుపబడుచుండును.

వ్యవసాయవాణిజ్యములు.

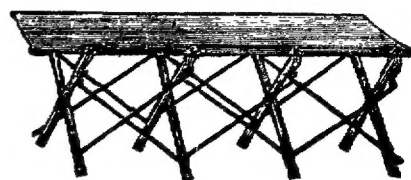
వ్యవసాయశాఖవారు చేయు విమర్శనలు, స్వదేశపరదేశముల లోని నవీన వ్యవసాయపద్ధతులు, యంత్రసాధనములు, లాభకరమైనపరిశ్రమ వ్యాపారములు, పరపతి సంఘములు, వానివలన గలుగులాభములు బహుధరలు మొదలగు విషయములు విరళముగా దెలుపబడును.

గ్రామవ్యవస్థలు.

గ్రామముల సుఖస్థితి కిన్సరమైన గ్రామపరిపాలనము, పంచాయతీసభలు, పరపతిసంఘములు, గ్రామపారిశుధ్యము, వైద్యసహాయము, విద్యావ్యాప్తము మొదలగు విషయములు చర్చింపబడును.

విరునామా:—ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మద్రాసు.

ఇది బాణమంత అతిలేలిక సాంబో అంత అత్యధిక బలముకలది.

ఇండియన్ క్యాంపుకాట్.

ఈ క్యాంపుమడత మంచము 1000 పానుల బరువును భరించగలను. 6 అడుగుల 4 అంగుళముల పొడవు, 2 అడుగుల 6 అంగుళముల వెడల్పు, 4 అడుగుల 8 అంగుళముల లైటు.

మంచము ధర 9-8-0 మంచము మడిచివేటు సంచి 2-0-0

దోమతెర 5-12-0 దోమతెర కట్టలు 2-0-0

ఈ సామాను అన్నింటితో పూర్ణధర 18-8-0.

లండను ప్రైడింగు కంపెనీ,

87/38 చతకబజారువీధి, మద్రాసు.

LONDON TRADING CO.,

37/38 Rattan Bazar Road, Madras.

గ్రంథప్రచురణములు.

ఆంధ్రభాషయందు ప్రచురింపబడు ముఖ్య గ్రంథములు పండితులచే జక్కగా విమర్శింపబడి భాషాభ్యుదయమునకును జ్ఞానాభివృద్ధికిని దగినసాధనములు సూచింపబడును.

ఆమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు ఘాతమే.

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల బావును.

పార్శ్వపునెప్పుల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టును

ననమూలికలచే హిందూదేశమంగు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

సువాసనగలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలోకూడ వాడుచున్నారు.

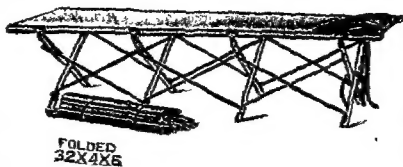
పంచభాషచీటి చూచికొనిన మోసము గలది.

గుంటూరు జిల్లాసంఘమునకు సంచార కార్యదర్శి కావలెను.

2వ గుంటూరు మండల సభవారి తీర్మానము ననుసరించి గుంటూరు జిల్లా సంఘమువారికి సంచార కార్యదర్శిని నియమించుటకు నుద్దేశించినారు. స్వల్పవేతనము విధించి యేర్పాటుచేయుటకు నిమగ్నమై యున్నందున సంచార కార్యదర్శిని నియమించుటకు నిర్ణయము చేయబడినది. సంచార కార్యదర్శిని నియమించుటకు నిర్ణయము చేయబడినది. సంచార కార్యదర్శిని నియమించుటకు నిర్ణయము చేయబడినది.

విజయవారి భావనాచార్యులు. గుంటూరు

మా మధతమంచములమీద సుఖముగా నిద్రపోవలసినది.

ప్రయాణము మీద పోయినను, ఎచ్చట నైనను హాయిమీద నిద్ర దీనిమీదపట్టగలదు. దీని ననేకమంది వాడుచున్నారు. దేశ సంచారము చేయుచుండు అధికారులు విద్యార్థులు, దీనిని గూర్చి గొప్పగా ప్రశంసించుచున్నారు. ఇది అమెరికా దేశమున చేయబడినది. 6 1/2 అడుగుల పొడవు, 2 అడుగుల వెడల్పు. మడిచినప్పుడు 15 పౌండులకు మించుచున్నట్లుగా కట్టుకొని చేతపట్టుకొని పోవచ్చును. ఒక చిన్న గొలుడయినను దీనిని తీసి మడచవచ్చును. ధర మంచిది 1-కి, రు. 10-0-0 దోమతె సామాను 2 0-0. వెయ్యిపానుల బరువును ఈమంచముమీద వేసినను సులభముగా భరింపగలదు. అడ్డపు పంపునపుడు రు. 5-0-0. అడ్డాకు సుగా పంపవలయును.

చిరునామా:— బానర్ అండు యూనస్ బ్రదర్స్, వాచ్ అండు క్లాక్ ఇంప్రోవర్స్, మదరాసు.

మోహినీ తైలము.

5 తులముల నూనెగల సీసా 1-కి వెల 0-12-0 లు.

స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

మెదడుకు చలనజేయును. కండ్లకు శలువజేయును. వెండ్రుకలు పెరుగును. కాయద్రవ్యము రాలకుండును. వెండ్రుకలు మృదువు జేయును. మనోహరముగా నుండును. సువాసన గలిగి యుండును. వేలకు వేలు సీసాలు విక్రయము.

ఇది మనోహరమైనది జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీలు, ఉద్యోగియులు మొదలగు వారికి సుఖనిద్ర, నిద్రాంతి నిచ్చును. సుందరుల మోహలావణ్యము లకు ప్రాపక కురులను మనోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఒకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. అమృతాంజనము డిప్లోమా, 108, శ్రీరంగేశ్వర బాంబాయి. 9, జవాగిరు వీధి, మదరాసు.

విజ్ఞాపనము.

చందాదారులు అడ్డ సులు వగలూ మాధ్యమికము యుత్తరములు వ్రాయునప్పుడు పత్రికలు మాకు చేరలేదని వ్రాయువారు ఏయే తేదీల పత్రికలుచేర లేదో వ్రాయనియెడల జవాబు లొసంగుటకు వీలులేదు. గాన పత్రిక గానితేదీలు స్పష్టముగా వ్రాయవలయును.

తాము దినపత్రిక చందాదారులూ, వారపత్రిక చందాదారులూ, వాసినయెడల చాలాసలుపుగా నుండుటయేగాక వారికి జవాబులు త్వరగా నొసంగ బడగలవు. వారిపేరవచ్చు పత్రికలమీద ముద్రింపించిన పేరును నెంబరుతోగూడ చించి పంపినయెడల మాకు పని అతిసులభముగాన, అందరట్లు చేయుటకు వేడబడుచున్నారు.

కొందఱు విలేఖకులుకాగితము రెండు ప్రక్కలును జలుగుగావ్రాసి పంపుచున్నారు. రెండు ప్రక్కలు వ్రాయుటలో ముద్రణాకార్యము మిక్కిలి కష్టమగుచున్నది. కావున దయయుంచి విరళముగా కాగితమునకు ఒకవైపున వ్రాసి పంపుదురుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాము.

[ఆం. ప. సం.]

సత్యముగా మోసముకాదు.

గుణపడనిచో ద్రవ్యమును ఖండితముగా తిరిగి యిచ్చెదము.

ఒకానొక ఘోషయి మహాత్మునిచే చేయబడిన

మేహధ్వంసని గజకేసరిమాత్రలు.

ఈ మాత్రల సేవచే ఉష్ణవాయువు, మేహసంబంధ ప్రణాళులు, చెల్లితురుపులు మొదలగు మేహసంబంధసమస్త వ్యాధులు ధాతునష్టము, ధాతు నీరైయిండుట, దేహబల హీనత మొదలగునవి నివర్తించి దేహోగ్యము, ధాతుపుష్టి సంభోగసుఖము కలుగును. సీసా 1-కి క్రయం రు. 2-0-0.

దేహపుష్టి బోధకము:—ఈ బోధకమును పేరించినచో దేహముచిక్కిపోవుటయూ, 2. అహారము, అగ్నిహార్యము, నరములహీనత మొదలగునవి నివారణయై, జీర్ణ శక్తి, నరములపుష్టి, రక్తవృద్ధి, దేహపుష్టి, జ్ఞాపకశక్తి కలుగును. విద్యార్థులకు, ప్రియమైన చాల ఉపయోగము. సీసా 1-కి క్రయం రు. 2-0-0.

మావిలాసము. — హరిపుర దేవరవంశము. పేట Town.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు.

ఆయుర్వేదాశ్రమ గ్రంథమాల.

నిక్రయమునకు సిద్ధముగనుండు గ్రంథములు.

- 1. మౌళికనివాసము:— సకలరోగములకు గుర్తింతుటకు వైద్యులకు మిగుల సుపయోక్తిమగు గ్రంథము. వెల 3-0-0
2. పథ్యాపథ్యము:— ప్రతిరోగమునకును పథ్యములును అపథ్యములును అగు వస్తువులను బోధించును. వెల చందాదారులకు 0-12-0 ఇతరులకు 1-0-0
3. ఆయుర్వేద పరిభాష:— మందుల జేయుటకును వాని లోగల వస్తువుల భేదములను తెలిసికొనుటకును వాని తానికల నిష్ఠయిండుటకును ఉపయోగించు నిట్టిగ్రంథ మిది పరకు లేదు. వెల చందాదారులకు 1-2-0 ఇతరులకు 1-8-0
4. అగస్త్యవైద్యము:— దక్షిణదేశపు వైద్యసాంప్రదాయములను తెలుపును. వెల చందాదారులకు 0-8-0 ఇతరులకు 0-4-0
5. వక్రీకర్య:— విచిత్రాకారజేయు విధమును దీనివలన బోవువ్యాధులను తెలుపును. చందాదారులకు 0-8-0 ఇతరులకు 0-4-0
6. శల్కతంత్రము:— దానినధ్యక్షించుక్రమము, శస్త్రచికిత్సా స్వరూపము, మొదలగు వానిని తెలుపును. చందాదారులకు 0-8-0 ఇతరులకు 0-4-0
7. ఆయుర్వేదము:— ఆయుర్వేదముయొక్క ప్రాచీనత అందలి భేదములు, మొదలగు వానిని విపులముగ తెలుపును. వెల చందాదారులకు 0-8-0 ఇతరులకు 0-4-0

N. B. మాగ్రంథమాలలో ముదితము లై నట్టియు కాబోవు నట్టియు, గ్రంథముల నన్నిటిని కొనువారు చందాదారులుగా నెంచబడుదురు. అట్టివాడు దరఖాస్తుతో 0-2-0 పంపవలెను. లేదా, వి. పి. తో వసూలుచేయబడును.

ప్ర్యాకింగ్ పోస్టేజీకర్చులు కొనువారే భరించవలయును. వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు, ఆయుర్వేదాశ్రమం. జార్జిటౌన్, మదరాస్.

కండ్లకు చలువ జేయును.

మెదడుకు బలమిచ్చును.

ఎండవేడిమి చెలియకుండుటకు పాయ మేమి.

అమృతాంజలక తైలము.

ఇది యేమి జేయగలదు.

తలపోల్చును, తలనొప్పులను, మెదడునందలి వేడిమిని, అన్ని విధములగు తలనొప్పులను, నిజముగ అనేకులకు మాన్పినది. విద్యార్థులకు యోచనా పరులకు ప్రాణమిత్రము.

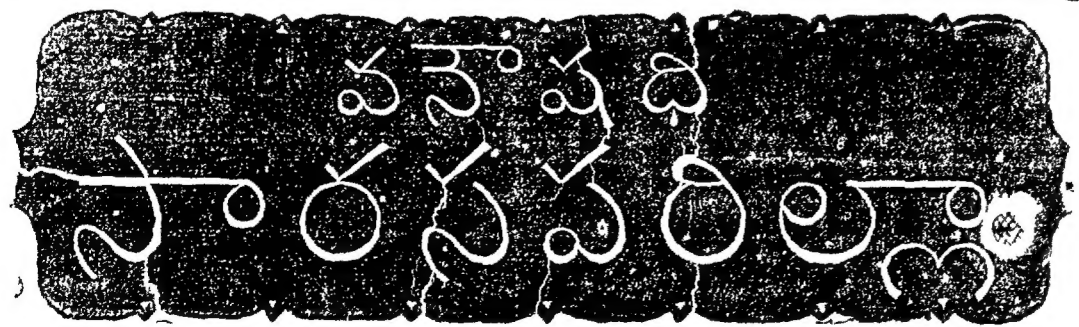
వెల బుడ్డి 1-కి రు. 0-12-0. బుడ్డి 12-కి రు. 8-0-0.

ప్ర్యాకింగుపోస్టేజీ పేరు.

కోరువారికి క్యాటలాగుకు లుచితము.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు, ఏ. వి. యస్., ఏ. యమ్. బి., ఆయుర్వేదాశ్రమం, మదరాస్.

అధికముగా గోరువారు సుమిషనుగు రైలు స్టేషన్ కు తెలుపవలెను.

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళపోట్లు, పాలివాయువుపోట్లు, రసపుట్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్నిరోగములను దీనివలన నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును. ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనపించును. రెండుసీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రు. 1-4-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪. ఫనస్వాడి. సం. ౨. బొంబాయి Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

పొంగయోడల రాక పోకలు.

చెన్నపురి నావాగ్రయమునకు దున్నవి.

1914 సం॥ జూన్ నెల 26 వ తేది

ప్రేమరు పేరు.	బయలుదేరేన స్థలము.	తేది.	పోయెడి స్థలము.	తేది.
కెర్నల్ ఫీల్డ్	లివర్ పూలు	18 ^{జూన్}	కలకత్తా	25 ^{జూన్}
ఎడ్వర్డ్స్	రంగూను	22	రంగూను	26
సి. ఆర్. లింగం	కాకినాడ	23	లండన్	25
రానెన్ ఫెల్స్	నూయాయర్క్	22	కలకత్తా	27

రానున్నవి.

బీగము	బొంబాయి	25 ^{జూన్}	కలకత్తా	25 ^{జూన్}
సెనరెలియా	లండన్	28	కలకత్తా	29
అంటా	కలకత్తా	27	బొంబాయి	28
విలివా	కలకత్తా	28	బొంబాయి	29
క్లెన్ ఫాల్డ్స్	లివర్ పూలు	29	కలకత్తా	6 ^{జూలై}
ఎ. గా. యర్	రంగూను	29	"	1
క్లెన్ ఫాల్డ్స్	అలబుర్న్	29	కలకత్తా	1
మిట్టెలిన్	కలకత్తా	30	దెమరా	1
అంథూర్	కలకత్తా	15 ^{జూలై}	సేటూర్	15
మిట్టెలిన్	కలకత్తా	1	లండన్	5
మల్లా	కలకత్తా	2	లండన్	8
బహదూరు	కలకత్తా	1	బొంబాయి	2
టాగో	క్రిస్టియన్	1	కలకత్తా	1
గ్రచ్చన్	అలబుర్న్	5	కలకత్తా	5
కోల్బ్రూక్	చేనై	5	"	"
ప్రెస్టన్ ఫె	అలబుర్న్	7	కలకత్తా	9
క్రిస్టియన్	కలకత్తా	7	క్రిస్టియన్	8
ట్రాన్స్ లెన్ ఫె	క్రిస్టియన్	10	కలకత్తా	10
నూమిడియన్	క్రిస్టియన్	11	రంగూను	11
జాన్	అలబుర్న్	15	కలకత్తా	15

ఈ తేదీలలో కొంతమంది మారుమొదలు.

వాతావరణ నిధి

1914 సం॥ జూన్ నెల 25 వ తేది

ప్రదేశములు.	జూన్ 25 వ తేది		జూన్ 24 వ తేది		జూన్ 23 వ తేది		వర్షపాతము.
	తేలిక	బరువు	తేలిక	బరువు	తేలిక	బరువు	
గోపాలపురము	29.846	82.7	76.8	6.76	22.21	6.84	
వాల్తేరు	29.881	77.3	78.4	2.24	12.55	7.04	
కాకినాడ	29.892	82.8	76.5	0.07	8.53	5.60	
బందరు	29.475	94.3	79.7	...	5.88	5.80	
గుంటూరు	...	96.8	80.0	...	4.64	...	
నెల్లూరు	29.564	97.7	83.9	...	8.19	2.24	
మద్రాసు	29.598	99.7	84.1	...	2.68	3.27	
కడపూరు	29.648	100.4	81.6	...	3.50	2.47	
నాగపట్టణము	29.662	99.8	81.4	...	2.12	3.58	
కొలంబూ	29.791	86.1	75.8	0.92	27.74	28.10	
ధినినగరపురము	29.774	82.3	74.5	0.61	23.80	24.78	
చిత్తూరు	29.786	81.7	74.7	1.65	32.59	40.67	
కర్నూలు	29.783	85.1	76.2	1.08	26.56	41.56	
మంగుళూరు	29.774	86.5	74.4	1.45	28.69	39.31	
బొంబాయి	29.676	89.0	82.2	0.02	13.65	15.83	
హైదరాబాదు	29.686	90.1	72.5	0.38	4.75	5.56	
అనంతపురము	...	96.0	78.1	...	3.34	3.92	
బళ్లారి	...	...	...	...	...	...	
కర్నూలు	29.622	94.2	75.6	0.07	3.34	4.16	
కడప	29.604	96.9	80.9	...	7.15	4.77	
తెంగుళూరు	29.675	84.3	67.0	0.05	8.92	8.24	
కొడైకనాలం	22.681	64.7	51.5	...	17.22	13.89	
ఉదకమండలము	22.916	64.2	53.2	0.05	9.96	15.61	
కోయంబుత్తూరు	29.697	92.0	72.8	...	1.26	5.53	
కర్నూలు	29.618	95.9	81.0	...	6.12	6.42	
సేలము	29.681	98.0	75.0	0.28	7.66	9.68	
మచిలీ	29.681	97.9	81.0	...	2.67	6.20	
చుట్ట	698	97.9	80.5	...	5.41	4.63	
అనుకురెడ్డి	29.681	95.8	81.1	...	4.77	6.19	
యూనా	...	...	...	...	0.83	4.87	

యొక్క ఛాయలు ఇంక

దీప్తికలముయొక్క తూర్పుభాగమున వాయుభారము త్వరితముగా తగ్గిపోయినది. ఈ మార్పు తుపాను పట్టుటచే గలిగినది. తుపాను గోపాల పురముదగ్గర సముద్రతీరమును వదిలి దేశమున బ్రవేశించినది. రాజధానిలోని గాలి ఉష్ణవాయువుగా మున్నది గాని వర్షపవనము మదిరిదిగా లేదు. కడచిన 24 గంటలలోను గాడ్డూలు బహుతీవ్ర మయినవి. మై నూరులో వేడితగ్గినది. రాజధానిలో కల్ల దత్తమండలములు, డక్కను, సర్కారులలో వేడి యధికముగా మున్నది. నిన్నటి రోజున నొక్కడల్లూరులో మాత్రము 100 డిగ్రీలుండినది. మొత్తమున వాయుమండలమున లేమి హెచ్చుగనే యున్నది. మబ్బులుపూడ వాగుగనే పట్టియున్నవి. కన్నాటమునందును, చెన్నపురి తీరమునను వర్షము లేదు. మిగిలినచోట్ల సామాన్యముగ మున్నది. అచ్చటచ్చట సధికముగను కలదు.

నూతన:- రాజధానిలో చాలభాగమున వర్షము కురియ నచ్చును.

ఆర్. ఎల్. ఎల్. జోన్న

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

స్థానిక వార్తలు.

మెరీనాలో నేటిరాత్రి 9-15 గంటలకు సంగీతము జరుగును.

లోన్ స్పెర్వరులో గానము:- నేటి సాయంత్రము లోను స్పెర్వరులో 5.30 గంటలకు బ్యాంకు వాక్యము జరుగును.

మెలాపూరు సంగీతసభ:- కొద్ది దినములలో జరుగున్న నీ సభ సాంవత్సరికోత్సవ సందర్భమున కింక ఆంధ్రుల కోసం బంధితలగు సి. రామానుజం శ్రేష్టిగారు రు. 100 లు చందా నిచ్చిరి.

శ్రీరామ కృష్ణమఠము:- ఈనెల 28-వ తేది, ఆదివారమున వానియంగూడీ పూడూరులోని హైకోర్టులో స్వామి వివేకానంద సంఘము వారి రామకృష్ణ మఠములో శ్రీరామ కృష్ణ పరమహంస దేవుని 81-వ జన్మదినోత్సవము జరుపబడును.

సదరన్ ఇండియా బ్రహ్మసమాజము:- ఈనెల 27-వ తేది శనివారమునాడు, అన్నాపిళ్ళేటి 97 నంబరు సమాజ భవనములో శ్రీల ప్రాధాన సభ జరుగును. అప్పకు శ్రీమతి. కె. ఆలమేలు మంగాయమ్మగారు కీర్తి శేషులయిన శ్రీ విప్లవరయా రాణిగారి జీవితమును గురించి యువవ్యసించురు.

మద్రాసు హైద్రాబాదు రైలుగ్గు అసోసియేషన్:- ఈ అసోసియేషన్ వారు 1-వ జూలై బుధవారము నాడు తిరిగి వారి విద్యా క్రమమున ప్రారంభించురు. కావున నందు విద్య నభ్యసించ దలచిన వారందరును జూలై నెల 31-వ తేది లోపున నాతరగతిలో చేరవలయును. అటు పిమ్మట వచ్చు పాఠ చేప్పుకొన బడరు.

హిందూ యూనియన్ సెకండరీ పాఠశాల. పాఠశువా కము:- ఈస్కూలును హైస్కూలులకు వృత్తీయతలైన నిశ్చయించి డైరెక్టరుగారి యుత్తరవుతో యీ సంవత్సరము 4 ఫారమున నెట్టినారు. ఎం. కె. సుందరవరదా చార్యగారు ప్రధానోపాధ్యాయులుగ నేర్పరచబడిరి. తక్కిన యుపాధ్యాయులును నెర్పకయినవారును, స్కూల్ యికస్పెక్టరుగారి వలన అంగీకరింప బడినవారును నయియున్నారు. శాఖాపర్యవహాని మత విద్యగూడ చెప్పబడును. అరవము, తెలుగు, రెండిటి గోతుగ సంస్కృతముగూడ చెప్పబడును. కందప్ప మొదలి హైకోర్టు, తానాపీడిలో ఆనుకూలమయిన భవన మొకటి తీసికొనబడినది. విద్యార్థివృద్ధి కరములగు నన్ని పాఠశాలములు నడుచు గలవు. కావున పురవాసులు ఏమి జడ్జిల నచటికి బంప వారశాల నేరరింతురు గాని.

చెన్నపురి అన్నదాన సమాజము:- వి. రాజగోపాల మొదలియారుగారు, ఏ. శ్రీ రామ లు నాయుడు గారు ఏ. నాదముని శ్రేష్టిగారు, యస్. యతీంద్రులు శ్రేష్టిగారి ధర్మము, వీరివలన నూతనమిండికిని సి. రామ మంకం శ్రేష్టిగారి వలన 50 మందికిని, ఏ. వి. క్రిష్ణస్వామి శ్రేష్టి వి. ఏ. వి. సంబులింగం మొదలియారు గార్లవలన చెరి 25 మందికిని, పేదలకు గడచిన నెలలో అన్నదానము చేయబడినది కనక వరదరాజులు శ్రేష్టిగారి వలన వారి శ్రేష్టిగారి మర

ని చిహ్నముగ 600 మంది పేదలకు జరుగుచున్న వారములో అన్నదానము చేయబడును. మిట్టూరు, కోతా యతిరాజులు శ్రేష్టిగారి పేరట 245 గురుకులు, కంచి చిన్న కేశవులు నాయుడుగారి పేరట 175 గురుకులు, కాతా యాల్వార్ శ్రేష్టిగారి పేరట 140 మందికిని, సమర్థ విజయరాఘవులు శ్రేష్టిగారు కనకవల్లి తాయారమ్మ, దేశ కనకవల్లి తాయారమ్మ గార్ల వలన. వాంతులకయి నిల్వయించిన సొమ్ముపై వడ్డీవలన ఒక్కొక్కరిచే 35 గురు పేదలకును అన్నదానము చేయబడినది

హైందవజాతీయత

మజారుల్-హక్కుగారి ఉపన్యాసము. లండను నగరమునందలి కాన్స్ట్రక్టువ హాలులో, లండను హైందవసంఘమువారి పక్షమున మహాత్మా-గాంధీ-హక్కుగారు మేరి0వ శాతాబ్దమున "హైందవజాతీయత"ను గూర్చి ఉపన్యాసించిరి. దాక్టరు జే. యస్. మెహతాగారు సభాధ్యక్షులుగ నుండిరి. హక్కుగారి రిల్యువన్స్ నిందిరి:-

ఉపన్యాసముల నియ్యవలయునను నుద్దేశముతో నేను ఇంగ్లండుకు రాలేదు. కాని హైందవసంఘమువారు ఉపన్యాసంపకలసిన దని కోరినందున వారి మాటల కెదురాడ లేక పోయితిని. నేను ప్రసంగింప దలచిన విషయము చాల కష్టమైన దని నాకు తెలియును. అది ఎట్లో కాని "జాతీయత" అను పదమునకు ఇండియాలో అసాధ్యము కల్పింపబడినది. భారతీయులు డెవలప్ నేను జాతీయవాదినని బహిరంగముగ చెప్పుకొను పక్షమున, ఇండియాలోని ఆంగ్లో ఇండియను ప్రతికూల, ఇతడు రాజద్రోహియను దోషమును అతనిపై వెంటనే ఆరోపించును. ఐతే నేటిరాత్రి నేను స్వాంగ్లోయ్యము ననుభవించుచున్న దేశములో మూలముగానున్నాను. కాబట్టి నేను చెప్పదలచిన విషయమునుగూర్చి నిర్మోలకాటముగ మాట్లాడదలచినాను. "హైందవజాతీయవాది" అనగా అన్ని విషయములకన్న మొట్టమొదట హిందూదేశ తేమమునుగూర్చి ఆలోచించువాడును, హిందూదేశము ఆత్మగౌరవమును సంపాదించుటయే గాక, పరదేశములచే గౌరవింప బడవలయునని కోరువాడును, అనవరతుపక్షమున దేశమునకుగాను స్వయము పరిత్యజించువాడు నైయున్నాడు. నే నీదేశమునకు వచ్చి కొద్దికాలమై నది. ఈ దేశములో నున్న నాదేశీయులను గూర్చి నాచింతపడునాకు మిక్కిలి సంతోషము కలుగుచున్నది. ప్రస్తుత మీ దేశములోనున్న నా హైందవ సోదరులు, మిత్రదేశమునకు వెళ్లిన తరువాత, ఈ దేశములో జాపుదన్ను తాగినామను, మరచి పోరని తలచెదను. జాతీయతేత హిందూదేశములో ప్రతిబంధక మేమిగలదని ప్రశ్నింప వచ్చును. ఈ విషయములో నేను ఇరవలన నిందింప దలచలేదు. మమ్మును మేమే నిందించుకొనవలయును. హిందూదేశము కంటిటి పరిమాణక శాఖాభిమానమే, జాతీయ జీవనమునకు ప్రతిబంధక మైనది. ఈ శాఖాభిమానము హిందువులు మాత్రమే కలిగియున్నారని గాని, లేక మహమ్మదీయులు మాత్రమే కలిగి యున్నారని గాని, నా అభిప్రాయముకాదు. ఎవరు కలిగియున్న నేమి నాకు బుద్ధితెలిసినప్పటినుండియు, శాఖాభిమానమును నశింపజేయవలయునని పోరాడు చున్నాను. నా ప్రాణము పోవునకు పోరాడెదను. ఈ అభిమానము హిందువులయందును, మహమ్మదీయులయందును సమానము. నున్నది. ఈ రెండు తెలవాదనులంద నీ యుల న నా అభిప్రాయము. కడచిన 50 సంవత్సరముల, హిందూదేశచక్రినను దించిన పక్షమున, హిందువులు గొప్పనిశిత్యో యున్న కాలమున మహమ్మదీయులు నీచదేశ ననుభవించినవారనియు, మహమ్మదీయులు ఉచ్చదేశ ననుభవించు కాలమున, హిందువులు నీచనిశిత్యం దున్నారనియు బోధపడును. మహమ్మదీయులు వైకేపోయిన హిందువులు క్రిందికి వచ్చిరి. హిందువులు వైకేపోయిన, మహమ్మదీయులు క్రిందికి వచ్చిరి. ఈ నిశిత్యము విరామము లేకుండ కలిగినది. 1857 సం॥లో గవ్వ మెంటువాకి, మహమ్మదీయులయందు మంచి అభిప్రాయము లేదు. ఆగోళులలో హిందువులు మంచి స్థితి ననుభవించినారు. ఆఖరుకు కాంగ్రెసు చేసిన కృషివలన దేశమంతయు, నిద్రనుండి మేల్కొంచి నది. హిందూ, మహమ్మదీయుల కుండుభేదభావములవలన కాంగ్రెసు తిగినంత పనిని చేయజాలక పోయినది. కాంగ్రెసు విశేషముగ పని చేయవలయునని నా అభిప్రాయము. హిందూదేశములో కాంగ్రెసును స్థాపించుటకు పూర్వము ప్రదల పోకలన, దొరతనము వారికి నివేదించుటకు ఒక ప్రతిష్టాపన మై నను లేకుండెను. ఈ విషయమును మనము ముగవరము. కాంగ్రెసు స్థాపించిన మన నాయకులకు మనము కృత్యముల నైయుండవలెను.

మహమ్మదీయులు. — కాంగ్రెసు.

మహమ్మదీయులు కాంగ్రెసుతో సంబంధము కలుగజేసి కొంత దూరదూరముగ నన్ను పూర్వ హిందూదేశము చాల జైత్రముననుభవించెను. మహమ్మదీయులట్లు చేయుట భావ్యము కాదు. నేను అటుకాంగ్రెసుకును ఇటు మహమ్మదీయ సంఘమువారి సమీపమున వెళ్లుచుండెడివాడను. ఏలాగైన నీరెండు సంఘములకు, నభ్యయ కుదుర్చునలయునను నుదేశముతో రెంటితోను సంబంధము కలిగియుంటిని. హిందూదేశము మహమ్మదీయులకును, హిందువులకును, మాతృదేశము దీని నద్దరించుట మామతకులకు విధియని నమ్ముచున్నాను. గవర్నమెంటువారికి మామై నెప్పుడును అనుగ్రహము, ప్రేమ యుండును. మామై రెమ్మని నామహమ్మదీయసోదరులు తలచుచున్నారా? అట్లు తలచుట కేవలము పొరపాటు. తగు జాగ్రత్త కలిగియుండనిచో హిందూసోదరులు గూడ మహమ్మదీయుల వలెనే, ఇట్టి పొరపాటుకు లోబడుదురని నాకు భయము పుట్టుచున్నది. నేను చున్నప్పుడు నున్నది చెప్పివేసెదను. కడచినరెండు సంవత్సరములలో మహమ్మదీయులకు చాల ఇక్కట్లులు సంభవించినవి. వారిదైవమునుజూచి సంతోషించినవారు కొందఱుగలరు. వారిని నేనుగూడును ఒకరిదుఃఖముల కొకరు సంతోషించుట, పూర్వము సరిపోయినదికాని, ఇప్పుడెంతమాత్రము తగదు. అట్టి మార్గమున పడకుండ మెలకువ గలిగి యుండువలయును. హిందూ, మహమ్మదీయ సంఘముల కసలు విరోధమెందుకు కలిగినది? ఇందుకు ముఖ్యకారణమేమో నామట్లుకు నాకు తెలియదు. హిందూ, మహమ్మదీయులకు సంబంధించి, రాజకీయసమస్య యంతవరకు రానేలేదు. దానివలన అభిప్రాయ భేదముకలుగలేదు. రెండు తెగలవారు నొకరినొకరు దూషించుకొనిరి. మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేకముగ రాజకీయసౌకర్యము లేదని పక్షమున కొట్టికొని మహమ్మదీయులు హిందూదేశమునుండి లేచిపోదురని సుప్రసిద్ధుడగు నొక మహమ్మదీయ నాయకు డొకజాబును ప్రకటించినాడు. ఇది నాకు ఇప్పటికిని జ్ఞాపకమున్నది. ఇక హిందూవులు మహమ్మదీయులు పరదేశీయులనిసర్వసాధారణముగ చెప్పుచుందురు. ఇట్టిపిచ్చిఅభిప్రాయములను నిరసించవలయును. రెండు తెగలును, విడివిడిగా నుండుట హిందువుల కిష్టములేదు. రెండు తెగలు నొకటిగానుండి తీరవలయును. ముందు కొకకొక అడుగువేసిన ఇంకొకరు ఇంకొకరు చేయవలయును. అంతే కాని ఒకరు ముందుకు నొకరు వెనుకకు నడువరాదు. ఘోషేగాక మనవక్షమున భావనసభలో ప్రతినిధిగా నుండుట నాకు పరమానందము. నేను మహమ్మదీయునిగా? మహమ్మదీయుడే నాకు ప్రతినిధిగా నుండవలయు నని నే నెప్పుడును కోరను. కారణమేమి? ఆయనకృషి చేసినను, నేను కృషిచేసినను, రాబోవు ఫలితము సమానము. ఎవరు చేసిన నేమున్నది?

చతుర్థమునో వివాద.

ఇండియాలో నున్న అన్ని జాతులవారికి, అన్ని తెగల వారికి, అన్ని మతములవారికి, వికృతభావములు కలిగించు ప్రతిస్థాపనయొక్క ఆరసరము. ఇండియను ప్రజలకును, దొరతనము వారికిని వివాదము సంభవించితిరును. అది గేమిపాపమో కాని, ఏప్రశ్ననుగూర్చి చర్చించినను దొరతనమువారి అభిప్రాయములకు ప్రజాభిప్రాయములకు భేదము కలుగుచునే యున్నది. మనదేశస్థుల ఆశయములందు సానుభూతిని చూపి, వారి హిందూత్వములు సరియైనవే యని ప్రోత్సహము నిచ్చు ఇంగ్లీషువారుకూడ కొందరున్నారు మొత్తము మీద ఇండియాలోని వనించుచున్న దొరలు, ఇండియనులు, ఛరి యొకపక్షము నవలంబించి యున్నారు. ఇండియను లేదీ కోరినను, ఇది తగినకొరిగిన చెప్పుటకు కొందఱు దొరలు సిద్ధము. హిందూదేశములో జాతీయద్యమ వ్యాపింపజేయుట తిప్పనిచెప్పవారు కొందరున్నారు. ఏవో ఒకవిద్య వ్యాపించుచున్నది. జాతీయవిద్యయేనేమి? పాశ్చాత్యవిద్యయేనేమి? ఏవిద్యఅయినను ఫలితము ఒక్కటే. ఇండియనులను ఇండియాలోని దొరలు తమతో సమానులుగ, జూడవలయును. ఇండియాలోని ఇంగ్లీషువారులకు ప్రస్తుతపుపద్ధతిని మార్చుకొనవలయును. మార్చుకొనెదనని నాకు నమ్మకములేదు. మార్చుకొనిపక్షమున దారుణముగ వివాదముకలుగును. ఎన్నడోకాదు. కొద్దిసేపలోనే కలుగును. ఈలోపుగా ఇండియనులందు నొక్కటిగ చేరవలయును. ఏకాభిప్రాయమై యుండవలయును. ఈయొక్కముడు చైతన్యముగనుండునట్లు చేయవలయును. ఇప్పుడు మనదేశములో ప్రజానాయకులు చాలమంది యున్నట్లున్నది. హిందూదేశము ప్రపంచములోని ఇరవ జాతులతో సమాన స్థానము నాక్రమింప వలయునని వాంఛించుచున్నది. ఈవాంఛ

తీరుటకు ఎన్ని సంవత్సరములు పట్టునో, ఎవరు చెప్పగలరు. ఈ సిద్ధి, దీక్ష, ఉత్సాహము, గుణిలము, లేనిదే రాజులదు. పత్రికాకాసనము వలన, ఇది అన్యాయమని నిరూపించుటకు, ఎంతో ధైర్యము కావలయును. ఈ సభలో నున్న వారందరును, ఇండియాకు వెళ్లినతరువాత నట్టి ధైర్యసాహసములు కలిగి యుందురని నమ్ముచున్నాను. హిందూదేశము యొక్క భవిష్యత్తు, ఈసభలో నున్న యువకులచేతులలో నున్నది. ఈయవకుల యందు నాకు గొప్పనమ్మకము కలదు. వీరికి జయము కలుగ వలయునని కోరుచున్నాను.

ఆంగ్లో ఇండియను మధుపాన నిషేధనంపుము.

లండనులోని కాక్సుటను ముదిరమున సమావేశ మగుట.

ఈ సంఘముయొక్క ఇరువదియారవ సాంవత్సరికసభ మేనెల 26 వ తేదీని వెస్టుమినిస్టరునందలి కాక్సుటను ముదిరమున సమావేశమయ్యెను. పార్లమెంటుసభ్యులగు సర్. జె. హోప్టర్లు రాబర్టును బాగోనెటుగా గ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. చాలమంది ఆంగ్లేయులే గాక భారతీయనాగీమణులును, భారతీయులను సభనలంకరించిరి. మనరాజధానికి సంబంధించి సంవత్సరకు సర్. సి. కింగ్రినాయరు, బహుమతిని పాశ్చర్యరంగాధిపత్యమునందిరి. లాలాబజపతిరాయి, ఎం.ఎ.కె. స్మార్తుగాను అగ్రాసనాధిపతికి వందనము లర్పించినతరువాత సభముగి సెను.

అగ్రాసనాధిపతిగారి యుపన్యాసము.

కార్యదర్శిగారి సాంవత్సరికవృత్తాంతము ముగిసినవెనుక అగ్రాసనాధిపతి యుపన్యాసించుచు నిట్లు వెల్లడించెను:—

మహాశుభాకా! మనసాగు మిరువదియారవ సంవత్సరముల క్రిందట నెలకొల్పబడినది. ముఖ్యముగ మనము ప్రభుత్వము వారికి మనవిచేయుటవలన కలిగిన నిజమయిన సంస్కారముల వలన హిందూదేశముయొక్క నైతికాభివృద్ధి విషయమై ఇంగ్లండు హిందూదేశముల కుండిన సమప్తివాద్యతను విస్తరింప జేయుట వలన సంఘముచేసిన కార్యమును తెలిసికొనగలము. మనము ప్రతిసంవత్సరము దేవులై యున్నచుంటిమి? మొదటిది మద్యము విక్రయించుకాలమును తగ్గించుట. రెండవది, రై నెమ్మలసంఖ్యను తగ్గించుట. మూడవది, నలహాసచ్చు సభలను వ్యాపింపజేయుట. నాల్గవది వేలంపాడుపద్ధతిని తీసివేయుట. చివరది, రివెన్యూ కాఖోద్యోగులనుండి రై నెమ్మ వ్యవహారములకు సంబంధించిన అధికారమును తీసివేయుట. ఇట్లు చేయవలసినదని మనము ప్రతిసంవత్సరము ప్రయత్నించు చుంటిమి. వీనిలో కొన్ని సంస్కరణములు చేయబడినను తక్కినవి లభించినవి కావు. ఈసంస్కారములన్నియు చేయువరకు మన మూరకుండజాలము. మన ప్రయత్నములకు హిందూదేశమందలి నాయకులు తోడ్పడుచున్నారు. ఇంగ్లండులో నేర్పడియున్న మధుపాననిషేధక సంఘముల అభిప్రాయమునకు పట్టుకొప్పుగ నున్నది. ఇంగ్లండుదేశపు విషయములలో సంస్కరణద్రవ్యమిచ్చి పనిచేయుని కొందరు హిందూదేశములోని మధుపాన నిషేధ వ్యవహారముల గురించి సహాయము చేయుచున్నారు. మనము తెలియజెప్పు సంకతులు రాజకీయ స్థితిగతులను బట్టి యేటేట మారక ఆసంగతులనే ప్రతిసంవత్సరమును కోరుచున్నాము. 1907 వ సంవత్సరములో కొందరు మాల్లేప్రభువును దర్శించి మాట్లాడిరి. పిమ్మట ఆయిదు సంవత్సరములకు ప్రాభువును దర్శించి యీసంగతులనే కోరితిమి. కడచిన డిసెంబరులో ముఖ్యులుకొందరు రాజప్రతినిధిగారిని కలకత్తాలో దర్శించి మాట్లాడి యీసంగతులనే ప్రార్థించిరి. ఈసంగతులవలన మనము చేయునది యధామైనదనియు, అత్యంతవర మయినదనియు కనుబడుచున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు కనుపరచిన సానుభూతి కెంతయు కృతజ్ఞతను తెలియజేయుచున్నాను. మన ప్రయత్నములవలన కొంత అభివృద్ధి కలిగినను ఈ మధుపానమునకు సంబంధించినవ్యవహార మింకను అనగదాయకముగనే యున్నది. కొన్ని వ్యవహారములలో మరింత యెక్కువై దేశప్రజను భయ పెట్టుచున్నది. ఏటేట మధుపానమువలన వచ్చు ఆదాయము నెరిగి పోవుచున్నది. పది సంవత్సరముల క్రింద నుండినదాని కంటే ప్రస్తుతము రెండింతలయినది. మద్యపానము వృద్ధిగనుచుండుటవలన నే ఆదాయ మంతయు వృద్ధి యగుచున్నదని మనము తృప్తిపొంది యుండలేదు. మద్యముమీద పన్నులు వృద్ధిచేయుట వలన మర యిరవ కారణముల వలనను, కొంత

వర కభివృద్ధికి కారణమని ఒప్పుకొను చున్నాము. కాని మొత్తముమీద హిందూదేశ ప్రజలో తాగు అభ్యాసము వ్యాపించుట వలనను, మద్యపానము వృద్ధిగనుట వలనను మద్యాదాయము వృద్ధియై పోవుచున్నదను యభిప్రాయము కలుగుచున్నది.

ఈ విషయమై కాశ్యోతగుగు సభివృద్ధి జరుగవలయునన్న రై నెమ్మలనిచ్చు నధికారమును వారిని నిర్ణయించునధికారమును విడదీయ బడవలయును. మనము కోరు సంస్కరణములలో నిది చాలముఖ్యమైనది. ఈ యుద్యమమువలన మధుపాన నిషేధ వ్యవహారములకే గాక సామాజ్యమునకును చాల లాభము కలుగ గలదు.

చాలగంగా ధరతిలకు.

ధ్యానప్రకాశ పత్రికా ప్రతినిధితో సంభాషణము

కడచిన వారమున మానసియలగు చాలగంగాధరతిలకు గారికిని ధ్యానప్రకాశ పత్రికాప్రతినిధికిని కొంత సంభాషణము జరగెను. అపుడు తిలకుగారి సంగతులు తెలియ జేసిరి:—

జన్మిసుదేవారుగారు నాకు అటు సంవత్సరముల ద్వీపాంతరవాసశిక్ష విధించినతరువాత మోటారు బండిలో నెక్కించి మహాలక్ష్మి స్త్రీనుకు దీసికొనిపోయిరి. నేను పోవునప్పటి కచ్చటనుండి అహమ్మదాబాదునకు దీసికొని పోవునమిత్రమై ప్రత్యేకముగా నొకరయిలుబండి నిర్దమగనుండెను. ఇందులో నున్న అహమ్మదాబాదునకు దీసికొని పోయిరి. 1908 సంవత్సరము నెవ్రెంబరు 13వ తేదీవఱకు నేనచ్చటనే యుంటిని. కఠిన శిక్షను సామాన్యశిక్షక్రింద మార్చువరకు, కఠినఖయిదు విధింపబడిన ఖయిదీగనే నన్ను చూచుచుండిరి. కాని, చేతులకు సంకెలులు మాత్రము వేయలేదు.

అహమ్మదాబాదు తెయిలుకు వెళ్లిన పదిరోజుల వఱకు నన్ను అబ్దుల్ వేవనులో నుంచిరి. నాకేమియు 'పనిచెప్పలేదు. అయినను, నాకు బెట్టిన నాహారమువలన పదిపవుల బరువు తగ్గి పోతిని. పిమ్మట, వైద్యులసలహాపై పాలును, నేయియు నాకియ్యసాగిరి.

కఠినశిక్షను సామాన్యశిక్షగా మార్చిన సంగతిమాండ లేలో నాకు తెలియజేసిరి. మాండలేలో నేనుండిన యిలు రెండు అంతస్తులది. నాక్రింద నాలుగుదులనుంచిరి. ఈగృహ మనలు యూరోపియన్. ఖయిదీల నిమిత్తమై కట్టిరి. ఇందు వలన దీనిచుట్టు గోడలులేవు. కొయ్యకటకటాలు మాత్రము కట్టబడి యున్నవి. నాగదియు, చుట్టు ఆవరణమును రాత్రులయందు తాళము వేయుచుండిరి

మొట్టమొదట నాలోమాండలేకి వచ్చిన యొక బ్రాహ్మణ ఖయిదీ వంటచేసి పెట్టుచుండెను. కాని, నేను వెళ్లిన ఒకనెల రోజుల కితినిశిక్షపూరియగుటచే నతడు వెళ్లిపోయెను. పిమ్మట, ఎరోదాతెయిలులో నేకాంతపు శిక్ష ననుభవించుచుండిన యొక కులకరిణిఖయిదీ యీవనికి నీరొగింపబడెను

ఆరోగ్యము విషయమై ప్రశ్నించగా నిట్లు చెప్పిరి:— 1908 సంవత్సరము నెవ్రెంబరు 23 వ తేదీని నేను మాండలే చేరితిని. రెండు సంవత్సరముల వఱకు నాయూరోగ్యము సరిగా నే యుండెను. పిమ్మట నతి మూత్రవ్యాధి ప్రారంభమైనది, ఇది చాల తీవ్రముగ నుండినది. వెనుక నిదేవిధముగ వచ్చినపుడు, డాక్టరు గడ్డెగారు బార్లీ జావ పుచ్చుకొనుమని చెప్పిరి. ఈ సంగతి తెయిలువారికి తెలియజేయగా వారు, పూనాకు గడ్డెగారి వేర వ్రాసి కనుగొని, బార్లీ జావనిచ్చిరి. పదునెడు రోజులు పుచ్చుకొనగా నీ వ్యాధి కొంతవఱకు నివారణమయ్యెను. అందువలన నీయాహారమునే నుతికొంత కాలమిచ్చిరి.

తిని కూరుచుండుటచే గ్రాద్దుపోక, ఏదైన పనిచెప్పువలయునని తెయిలువారి నడిగితిని గాని వారందునకు సమ్మతించలేదు. తరువాత, పుస్తకములవై న జదువుకొననియ్యవలసి నదని ప్రార్థించితిని. కాని నాకు గౌరవనిన పుస్తకములు తెప్పించి యిచ్చుటకు ముందు సంవత్సరము సిద్ధియైన వఱకు పట్టినది. నన్ను మొదటితరగతి రాజకీయ దోషిగా జూచిరి. తెయిలు అధికారులు నాకేవిధముగ లోపమును జరుపలేదు. ఎంతయో అదరించినారు. నన్ను పట్టుకొనినపుడు పదిహేను యిలు మాత్రమే నాయొద్ద నుండినవి. కాని, పిమ్మట పూనాలోనిసాబుంపుల దగ్గరనుండి మారు రూపాయలను తింటిమని ఆద్యు, మూలమున తెప్పించుకొంటిని. ఈ డబ్బుపైటి పలుపు, బట్టలు మున్నగు కావలసిన వస్తువుల కొంటిని.

కాగా గారమునందు వారోపక్షాత్రికలనేమియు సాకియలేదు. ఏవైన కొన్ని ప్రతికల నియంత్రణసేవది కోరినప్పటికీ నిరాకరించిరి. ఈ యారేండ్లలో నేమి జరిగినది నాకు తెలియ . లోకమంతయు ఆ ధికారముగ నున్నది. డిల్లీ దర్బారు, బార్లీ సార్వభౌముని పట్టాభిషేకము సప్తమ యెడ్యర్డు ప్రభువు మరణము — యీ సందర్భములందు మాండలేజెయిలులోని ఖయీదీలకు కీడు కొంత తగ్గించుటచే నీ సంగతులై నను నూహించుకొంటిని.

మాడు నెలల కొకసారి మాబంధువులను రానిచ్చి చూడ నిచ్చిరి. పూనాలోని నాకుటుంబీకులకు నెలకొకసారి యుత్తరములు వ్రాయనిచ్చిరి. వారి డేవునకూడ నామకూడ రానిచ్చుచుండిరి. ఇంతకుమించిలోకముయొక్క సంగతి నా కేమియు తెలియదు. కేసరి పత్రికకు 5000 రూపాయలు భరావతు పుచ్చుకొనిన సంగతి పూనాకు వచ్చిన పిమ్మటనే తెలిసినది.

వీరు వ్రాసిన పుస్తకముల గూర్చి యీ వివరములు చెప్పిం:-

1898 సంవత్సరమున, మొదట ఓరియల్ అను నా గ్రంథము ముద్రింపబడినది. ఇటీవల జరిగిన మార్పులుబట్టి గ్రంథమును పరిష్కరించి నాను. ఈపని సగమునజుతు పూర్తియైనది. కొత్త కూర్పునకు వేదవిషయముల కాలనిర్ణయము అనగా వేదోక్తానాలజీయను పేరు పెట్టదలచినాను. ఆర్యులయొక్క ధృవప్రాంత నివాసము గూర్చి వ్రాసిన గ్రంథమునకూడ సంస్కరింపదలచినాను. ఈపని కొంతకే నెలపట్టును. భగవద్గీతను గూర్చియు నొక గ్రంథమును రచించినాను. దీనిపేరు గీతారహస్యము. దీని పీఠికయే మాడువందల పుటలందును.

భర్తృసత్వ కళాశాలలో నేను పండితుడుగా నుండి నపుడు గణితశాస్త్రసంబంధముగ కొన్ని సంక్షేపములండినవి. వీనిచిక్కు విడదీసి యిపుడు కొంతవ్రాసితిని. జ్యోతిశ్శాస్త్రము గూర్చికూడ గొంత వ్రాసితిని. కాని, అచ్చుపడుటకు కొంత కాలము పట్టును. జెయిలులోనుండగా కొంతకాలము జర్మను, ఫ్రెంచి, పాలీ, భాషలు నేర్చుకొనుటకును వినియోగించితిని.

వీరు యూరపునకు బోయెదరని చెప్పకొనుచున్నారు.

ఇంచేమైన వాస్తవము కలదా? యని యడుగగా నిట్లుచెప్పిరి:-

ఇంకను నేమియు రూఢి కాలేదు. తాయి మహారాజు అప్పిలు కేసులో నీమకు పోవలయుననుకొనుచున్నాను. ఆర్కిటిక్కు హోము సందర్శమునకూడ బోదలచితిని. ఈ గ్రంథ రచనయందు భూగర్భశాస్త్రపండితుని సహాయము కావలసి మున్నది. ఇందు నిమిత్తమై జర్మనీకి పోవలయునని యున్నది. కాని ఇదంతయు నాదేహస్థితినిబట్టియు, ముందు సంగతి సందర్భములను బట్టియు, నుండును.

కోయంబుత్తూరు సంస్కరణ సభ.

శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి యుపన్యాసము.

ఈ నెల 20 దిని కోయంబుత్తూరు సాంఘిక సమావేశము జరిగినది. ఈ సమావేశమున అనేకమంది విద్యార్థులును సద్వంశీయులును శ్రీనుండిరి. సభాధ్యక్షు లయిన పి. యస్ శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు తమ యుపన్యాసమును వ్రావిడ భాషయందు ప్రసంగించిరి. ఆ యుపన్యాస సారమిందు బొందుపరచుచున్నాము:- సంఘ సంస్కారము కొరకై చేయంబడు పనియంతయు నొక భావముచే ప్రేరితమగు చున్నది. అదేదన సంఘ మంతయు ఏకాత్మకమై యున్నదనుట. అనగా ఏకాత్మకమగు పురుషదేహమున నేభాగము వ్యాధిగ్రస్తమైన, ఆభాగమునకు మాత్రమే ఆవ్యాధి వాధాకారణము గాక దేహమున కరీతయు వాధ నుత్పాదించుచున్నదో అదేదీనిని సర్వమునను ఒకభాగము చుట్టకు పాలైన ఆదుర్దశ సంఘమున కంతయు అరిష్టకారణమని గ్రహింప వలయును. భాగభాగమునందును సుస్థితి లేనిచో మొత్తమునందును లేదనియే చెప్పవలయును. అందుచే ప్రతిమనుజుని యొక్క సౌఖ్యమును సుస్థితిని సమకూర్చు నుద్దేశమే మనప్రవృత్తి ప్రేరకముగ నుండవలయును. గత శతాబ్దమున లోక హితారంభములు పెక్కుజరిగినవి. నాగరికము గల దేశములన్నింటి యందును, దారిద్ర్యము, వ్యాధి, అజ్ఞానము అను శత్రుత్రియముతో నిరంగుతర యుద్ధము జరుగుచుండినది. విచ్ఛింకముగా ధర్మము లొనరించువారును కాసనర్యాతలును విషముల దుఃఖములను దోలించుటయందును, అధమమున సర్వజనులకును సర్వత్రసమానమగు అనుకూల్యములు సమకూర్చుట యందును అప్రమత్తులై యున్నారు. ఇండియా యందును ఈ యుత్తమాద్యముయొక్క భాషలు ఇంగ్లీషుగోచరములగు చున్నవి. ప్రజా

విద్యయందును జనాలోగ్య విషయమున కృషి ప్రతిక్షణము గృహ విషయమునను, సహకార విషయమునను, యందును నావిమృశ్యములగు నాదరాసత్వము ఇండియా గుఱున్నవని ప్రజాస్వామి నివారణకై సత్ప్రయత్నములు జరుగరానిగాని నూచించు చున్నవి. ఏమిషమున గోచరమైనను, ఇటునుండు కారము నేవాంగీకారము నిరసించుటకు చున్నవి. మొదగాని, శ్రీజన విషయమునగాని పాలకున మాలమూడిగాని, భూమి పరిశ్రమాలయముల యందు పనిచేయు వారయందుగ్గ విచ్ఛిన్న దున్నుకొను కృషిజీవియందుగాని బుద్ధిస్వాతంత్ర్యవిద్యార్థి విషయగు నిర్బంధముల గల్పించుటయును సాంఘిక, హృదయముల ఆధిక్యమును యూరోపియనులు ప్రేమకమాన వహించుటయును, ఇంతయేల, ఒకమామ్రునై మరొకమర్పుచు పురికి స్వేచ్ఛాప్రతి రోధమైన యధికారమున కెడ నాశము కొందరి సౌఖ్యమునకై మరకొందరి సౌఖ్యమునకై, జరిగిన గతినించు సందర్భమెట్టిదిగాని జనులకు మదికెక్కుటలేములేదు. పనికొంచెమైనను జరిగినదనుటకు మాత్రము సందియ. ఏల ఇంకను జరుగగలదని యాశల పురికొల్పుచును ఉద్యమముల నన ఈ దేశమున నైతిక విషయములు సాంఘికోద్ధియండిన కెంతతోడను చుండినో మాడుడు. పూర్వము జయు ముం సాంఘిక సంస్కరణము ముందా నైతిక సంస్కరణని విడదా అనుచున్న ఇపుడు గనుపడుట లేదు. ఒక దానినిని ప్రా నాడ జాలము. కాలానుగుణముగ దీనికిగాని దానికైన జరిగి ధాన్యము అతిశయించుచుండును. అభివృద్ధి యేముఖన దక్షి నను అభివృద్ధియంతయు ఒకేమియని తెలియక మానగలము కాశ్రీకాయందు గంధిగారు చేయుచుండిన పని యిది ఈ సాంఘికమా నైతికమా? వర్ణభేదములకు లోబడియున్న వర్ణ దేశము నిమ్న జాతుర్ధ్వరణ సంఘము లేర్పడుట యత్నముద్య ము గాదా? హిందూ ముసల్మాన్ కలహముల వలన క్షి ఏర్ప మునునకు బలముపొచ్చినది. పంచములకు రాతి బడుముల డుట విశేషంశము. వర్ణవ్యవస్థాననునకు ఈ యుద్ధము వి. ద్వారా సమైక్యతలు అనివార్యముగా దగులు గోడ్ల ఊదాగుణ పరవకు లైన బంగాలీలయందు నైతికత దనమే మెందుగనుభవించి. ఈ మధ్యజరిగిన ఆడుపిల్లల ధర్మ హత్యలు యావద్దేశముయొక్క హృదయమును ఉద్యామము విషముమున కదలించినవి. శ్రీవిద్యావరము లగు ఉ లును తల వై కెత్తుచున్నవి.

వర్ణధర్మము.

వర్ణధర్మము హిందూసంఘమునబట్టి విడువని పి కాచము గా వర్ణింపబడినది. ఈ మహాపితాచముయొక పట్టును సడలించుటకై చేయుప్రయత్నములు నిష్ఫలము లు బహుశసలు అన్వర్యపడుచున్నారు. హిందూదేశమున చా తుర్వర్ణ్యము మనుష్యుల రక్తమేదో మాంసములయందే లయ మయి యున్నట్లు కొందరి యభిప్రాయము. విసాంట్ గారును తమ అభిమానమును జూపి చాతుర్వర్ణ్యమును సంస్కరించి నెలకొల్పవలయుననియు ఉపసాదించిరి. ఇటీవల ఈవిద్యషి మణి తమయభిప్రాయముల నించుక మార్పుకొన్నది గాబోలు. చాతుర్వర్ణ్యముయొక్క అనసానము అను సుపన్యాసమున శోతలను మనుష్యకోటి యధావిభాగమును బరిశీలించి కృత్రిమభేదబుద్ధిని విమర్శననియును, సౌఖ్యము, వైకళ్య యెవనియందున్న వానికులము విచారించక గౌరవించుదని యు బోధించెను వర్ణ భేదమును నిర్మోదించవలయును. పశ్చిమ ముననున్న చాతుర్వర్ణ్యకులములగు వ్యవస్థానములు వాస్తవ మున చాతుర్వర్ణ్యముగా నేరదు. అట్టిభేదములు ఇంకను బహు కాలము నిలిచియుండును. మానవకోటియందు స్వాతిశయ భావము మెండుగదా ఆదియు వివిధములుగ బరిణమించును. ద్రవిణుడుదు, ఆభిజాత్యము, బలగర్వము, సౌందర్య గర్వము, అధికారగర్వము విద్యాగర్వము ఇత్యాది గలవు. దోషమెచుటన్న దన మనుష్యకోటిని కృత్రిమవిభాగ మునకు లోకీని పరస్పర స్నేహభావమును ధ్వంసముజేయుట యందే. అవ్వత అవ్వతలు విచారించక ప్రాహ్మణియొడ ప్రాహ్మణత్వ కారణముచేతనే విశేషగౌరవము చూపుటకు గాని, గుణదోషములు విచారించక అందరు శూద్రులయెడలను శూద్రతాకారణము చేతనే పక్షపాదులు ప్రోగుజేయుటకు గాని, సామాన్యముగ ప్రాహ్మణులందరు శూద్రులకంటె విద్యా గుణములచే శ్రేష్ఠులనుట సరియైన సమాధానము కాజాలదు. పక్షి భోజనమునకు, మనుష్యు లొక కొకరికి మనుష్యత్వ ముచేతనే తుల్యత్వము కంగీకరించి, నిరాఘాటముగ గమ్మలిం చుట న్యాయము. వివాహమున క్షమామలయొక్కతే, పరస్పర రామ రామనకుంగల యానుకూల్యములు చూడవలయును. నాలుగు ప్రధానవర్ణములయందును గల యంతశ్శాఖల సమ్మేళ

నము బహుకాలముగా కొరబడినది. ధర్మము దాని నిరసించుట లేదు. పూర్వాచారపరులును దాని నంగీకరించుచున్నారు. ప్రస్తు తపు విద్యాభివృద్ధియు, రాకపోకల సౌకర్యములును జాత్యైక్య మునను హిందువులకు ఏకీభావమును కల్పించునుగాక యని కోరదగియున్నది. ఈసందర్భము లిట్లుండగా కొన్నికొన్ని త్రోవూతములు బయలుదేరి చెడుగు చేయుచున్నవి. ఏదైన నొకపేరుగల కులపెల్లయు స్వాతిశయభావముచే తమ ప్రాముఖ్యమును నచ్చొప్పించుచు ఇతరజాతులతో పోటీపెట్టుకొనుచు న్నది. ఒకకులముతో మరియొకకులమును ఉద్యోగములు మొదలయిన విషయముల సామాన్యముగా సరిపోల్చుకొనుట, బిరుదులు మొదలయినవి లెమకులమునకు వచ్చినది రానిది లెక్కలు వేయుట యారంభించిరి. వైశ్యులు, కమ్మలు, లింగాయతులు ప్రత్యేక కన్ ఫరెన్సులు పెట్టుకొనుచున్నారు. మ్యూనిసిపాలిటీలయందును ఈ కులాభిమానము తన వికారస్వరూపము ప్రకటించుచున్నది. కాసన సభలయందు వైష్ణవులకు స్పార్డలకు వైదికులకు నియోగలకు ఆర్యోన్యవైషమ్యములు గలవు. ఏమి దొర్నా గ్యహా ఇట్టి నీచాభిప్రాయములు విద్యావంతుల యందే మరింత నెలకొనియున్నవి. ఏకైకకుల లాభకరమైన యిట్టి దుప్పి యిట్టిములను నివారించుటకు సర్వత్ర యత్నములు చేయవలయును. ప్రాహ్మణులు ప్రాహ్మణ్యతలు వీరల విషయ ముల కర్తవ్యము స్పష్టమే యైనను, అనుకూల్యము శూన్య ముగ నున్నది. బహుశః మనమస్థితి యింకను దుస్సహమైన గాని బాగుపడుటకు వీలుగలుగదేమా? దొర్నాగర్వవశమున కొందరధికారులు ఈ వైషమ్యమును బౌద్ధార్యముచేత కొన్ని చోట్లను స్వాధీన పరకొనుచేత కొన్నిచోట్లను బలపరుచు చున్నారు. బహుకాలముగా నున్న ప్రాతయంపులు తీర్పుకొన వలయుగదా? పూర్వుల పాపకృత్యము లన్నియు వెనుకటి వారిని బాధించును. కొన్ని కొన్ని పక్షిభోజనములు జరిగిన మాత్రముననే ద్రవ్యాపేక్షవలని వైషమ్యములు నశించవు.

వృత్తాంతములు

రైలువే బోర్డుకు సుబంధించిన సర్ హెనరీబర్ట్ గారు జూలయి నెలలో చెన్నపురిని

లికనీరుమహారాజుగారు యాదర్శింతురు. దర్శింతురు. 25: జూలయి 13 వ తేదీని

రైలువే ఉద్యోగ సన్, రైలు ఫండును వృద్ధి చేయు యందు నిర్దేశింపకు సంబంధించిన ప్రావి ప్రస్తుతము యోచించుకొని విషయము ఇండియా ప్రభుత్వము మచున్నారు

అమలాపుటపును, కులకపాముల తీరము తాలూకా కేరూరుపేటగ్రామ మొట్టమొదట ఈతకోట రెడ్డి యనువానిభార్య ముగ్గురు ఆడుపిల్లలు పుట్టి ఆమటునాడు ముగ్గురు చనిరి గో సరాజు రామయ్యగారు వ్రాయుచున్నారు.

కొలూపురం తాలూకా, ఛిట్టువిల్లిలోని మే లత్తుయ్యుడ నావనర్దులుగారు తుఫాన్వ్యాస, ఉన్యాద: ముగ్గురు పురులకు పోచిపుత్తుగా మందల నిచ్చె. కేర గుచున్నారు

లంకా తీర మాఘ్య చరిత్రము. అను గొప్పగ్రంథ మె అతి: జపానువాని సుతుడగు జర్మనువొకడు రచించెను. అందీవిచ్చి: ముగ్గురు. జనాభా లెక్కలయందు కేటకు తప్పించుకొను కొందరు యూరోపియనులు సజీవముగా పూడ్చించుకొని

రమారమి నెలలోజులనుండి పైకొరి సరసవివోదసి న గారు కెంగలూలో నాటకములు ప్రదర్శించుచుం కా మున్న 22తేదీని ఆఖరుపర్యాయము కృష్ణలీల యను నా హమును ప్రదర్శించు సమయమున, పౌరులు తమసంతోషవ లం నెల్లడించుచు, రావు బహద్దరు సి. గౌడ్. మాధవరా స్త్రీనివాసరావు, నియాచార్యులు, రామచంద్రరావు, వాసాచారి, మాధవాచారి గార్లు కాలవలు, సువర్ణప ములు, వెండిగిన్నెలు నొసగి సన్మానించిరి.

కాశీగముటాంగారోడ్డు మీద బండ్లులాగుగ్రము: తిన్నగ చూడకపోవుటనుగురించికొన్ని ఉత్తరప్రత్యుత్తరము చే జరిగినవి. ఈవిషయమై విచారణచేయుటకు పోస్టుఅధికా షాక్షాఉద్యోగిని నియమించిరి. గుర్రములను తిన్నగచూడ లేదనిచెప్పిన సంగతి చాలయతిశయోక్తియని వీరు పోస్టు వ్రాసిరి. బిట్రిగగరమునకును, టోపాకును మధ్యమకాములో డిన 2 ము, ములను తనిఖీచేసితిమనియు, నందలలో కురు రము: తి బుచ్చిచే కలుగు: ఈ

శుక్ర వారము.

సంవత్సరమున మొత్తముమీద లాభకరమైనది చెప్పవలసి యున్నను నా సంవత్సరమున రాజధాని ధాన్యములు ముందటి సంవత్సరమున కంటె ప్రియము లగు అన్ని వస్తువులును వెలలు పెచ్చియుండుట మాత్రము తప్పినది గాను. ఈ కారణము వ్యాపారవైరళ్య మనియే చెప్పవలసియున్నది. సంయుక్త పరగణాలలో ఖామము తటస్థించుటయు నిచ్చటనుండి ధాన్య మెగుమతియగుటయు నొక వేళ కారణములేమో. ఎట్లైనను ఎనిమిది జిల్లాలలో వియ్యమును జొన్నలును ఖామపు ధరిలకు దగ్గరదగ్గరగ నుండినవి. ఇదేటి రాగులు ఐదు జిల్లాలలోను సద్ద తొమ్మిది జిల్లాలలోను వెల యెక్కి యుండెను. కడచిన సంవత్సరము కైతుల యాధీనమున నున రాజధానిలో నుండిన వ్యవసాయాభూమి రెండుకోట్ల ఏబది మొక లక్ష అరువదియైదు వేల ఎకరములు. ఇందు తెలుగు జిల్లాలకైతుల యధీనమున నుండినది 10, 920, 905 ఎకరములు. రాజధాని మొత్తముమీద ముందటి సంవత్సరమునకంటె 157, 000 ఎకరము లెక్కువగ యధీనమునకు వచ్చెను. తెలుగుజిల్లాలలో ముందటి కైస్తు జిల్లాయందు మాత్రము కైతులు ఐదు భూములకు రాజసొమాలిచ్చినందున కైతులకు భూమి తగ్గినది. ఎక్కువయైన జిల్లాలలో గుంటూరు, చింతపురము, బల్లాడి, కర్నూలు, ఉత్తరాంధ్రములు జేర్చిన దగినవి. కైతులవారి భూమిలో ఐకి 81. 62 వంతున అనగా 20, 539, 384 ఎకరములు పండినవి. ముందటి సంవత్సరము మాత్రము 1. 49 మాత్రము 19, 838, 835 ఎకరములే పండియి యుండెను. పంటలలో వరి, జొన్న, సద్ద, రాగులు, కైస్తునక, సాగాకు వృద్ధి చూపినవి. కపిడము, నాసి, పక్ష ప్రత్తి, నీలి క్షీణించినవి. పంటలయు సాగునగు పంటమును మోరి పండలేదని చెప్పవచ్చును. సంవత్సరము మొదటసంవత్సరము నొత్తిన నకంటె కైతులవారి భూములలో భూమికిస్తువలన ఐదు లక్ష 22, 976 లు ఎక్కువ రదాయము కలిగెను. కడచిన సంవత్సరము సెబల్ కంటు శిస్తు 508. 9 లక్షలు. అంతకుముందు సంవత్సరము 506. 9 లక్షలు. ఎక్కువలకు కారణము ఉత్తరార్ధాంధ్రము కోయింబులూరు జిల్లాలలో కొనెటల్కంటు చేయుటయే. ఉత్తరార్ధాంధ్రము కొనెటల్కంటు విషయము చర్చనీయమైనది యుండుట మాచదవదు తెరుగుదురు. కుష్మభూములపైని వాటరు కట్ట మూలమునను తరి భూములలో రెండవకారుల వలనను రు 34. 31 లక్షల శిస్తు విధింపబడెను. ఇట్టి శిస్తు ముందటిసంవత్సరమున రు 30. 77 లక్షలు మాత్రమే. కడచిన సంవత్సర మింతజాస్తియగుటకు తోడ్పడినవి కృష్ణా (రు 47, 957 లు), నల్లూరు (రు 59, 111 లు), చింతపురము (83, 183), మధుర (38, 954). ఇందులో కృష్ణజిల్లాయందు నిషేధపు శిస్తుల మూలము విషయము వెదగినదని వివిధ్యా భావారులు చున్నారు. ఈ నిషేధపు శిస్తుల విషయము

మే చచ్చింది. గత సంవత్సరము రెమిషను ఇచ్చిన మొత్తము రు. 3, 27 లక్షలు. ముందు సంవత్సరము రు. 10, 60 లక్ష లయినందున ఆ సంవత్సరముకంటె ఎరుడు భిక్షముగా నుండెనని స్థానిక ప్రభుత్వము వారూహించు చున్నారు. పంట బొందుపోయినందున రెమిషను పొందిన జిల్లాలో కడప, ఆనంతపురము, కర్నూలు నమూదు కాదగినవి. హీనమగువంటచే రెమిషనందిన వానిలో ముఖ్యములు గంజాము, విశాఖపట్టణము, కర్నూలు, మధురలు. ఆతివృష్టికై రెమిషను పొందిన జిల్లాలో గంజాము, గుంటూరు, చెంగల్పట్టణ ప్రముఖములు 1322 వ ఫసలీలో ప్రభుత్వమువారికి వసూలైన భూమి పన్ను రు. 7, 42, 60, 845 లు, డిమాండులో నూటికి 98. 8 పాళ్లు. ఇందులో తెలుగుజిల్లాలలో వసూలయిన మొత్తము రు. 3, 46, 69, 834 లు అనగా రమారమి ప్రభుత్వము వారి భూమిపన్నులో సగము ఈరాజధానిలోని ఆంధ్రమండలములు చెల్లించుచున్నవి. ఫసలీ అంతమున నసూలుకాక నిలచిన మొత్తము రు. 12, 72, 691 లు. 1322 వ ఫసలీలో పన్ను బాకీలకై చర్య జరుపవలసినవచ్చిన కేసులు తక్కువ. కమముగా సంవత్సరమునుండి సంవత్సరముగకు నిట్టి కేసుల సంఖ్య తగ్గుచువచ్చుచుండుట సంతోషకరమని ప్రభుత్వమువారు న్రాయుచున్నారు. ఈయభిప్రాయముతో నేకీభవించుటకు మేమును ముదమందు చున్నాము. పోయినయేట 1,259,236 గుర విషయములో చర్చ పుచ్చుకొని నారు. అందు 1,113,240 డిమాండు నోటీసులు. ఇవి జ్ఞాపకపత్రములు మాత్రములే యగుటచేత వీనిని చర్యాక్రమములో చేర్చుట యంతసమంజసము కాదని యభిప్రాయము. తక్కినవారి విషయములో ఆస్తి జపు చేసి చేయకముందే నూటికి 48 గుర వరకు తీర్చునిచ్చి నేరిది. 1,973 గురకు సంబంధించి మాత్రము భూముల మ్యూట్యువచ్చినది. 7,829 ఎకరములీరితీయమ్యుటయయ్యెను. ఇందులో కొనువారెవ్వరును లేనందున ప్రభుత్వమువారే 2,509 ఎకరములను తీసికొనిరి. ముందు సంవత్సరమున నిర్ణయనస్థ 5,391 ఎకరములకు పట్టెనట. శిస్తుకుగాను డిమాండ్ చేచ్చుటయు భూములమ్యుటయు కొనువారు లేకుండైన ప్రభుత్వమువారే కొనుచుండుటయు ననుదరవస్థలు తగ్గుచుండుటకు సంతసింప వలసినదే కాని ఈవరవస్థలింకను ప్రబలములుగానే యుండుటచేత వీనికి మూలనూత్రమగు పన్ను పద్ధతియు రైతుల స్థితిగతులును విచారణార్హము లనియే మాయభిప్రాయము. డిమాండుబూదనిచ్చుటయు జపు జరిగినవెంటనే రుచ్చుటయు రైతులభాగ్యమును కనుపఱచుచున్నవని నమ్ముటకు వీలులేద. జీవనాధారమగు భూమి నేదో యొక్కరితీ నిలువ బ్రెక్కొను నుద్దేశముతో నప్పుసొప్పులుచేసి రైతు కష్టపడు చున్నాడనుటకు నాధారమున్నది. ఎంతో గజిబిబి పడినపిదపగాని రయితు భూమిని వేలముపాటకపుగింపుడు. అప్పగించిన భూమిలో మూడవపంతు సుమారు ప్రభుత్వమువారే కొనవలసి వచ్చుట ఆ భూమియొక్క స్వభావమును అందుపై సోపబడిన శిస్తుయొక్క భారమును చెప్పకయే చెప్పుచున్నది. కావున నిజముగా నీదుస్థితిని తొలగింప నెంచిన యెడల రయితు స్థితిగతుల విచారణ యవసరమని మాయభిప్రాయము. శ్రీయత్ దిన్వా ఎడల్లి వాచాగారు కోరుకొనిన సైక విచారణ సంఘ మేర్పఱచుట కర్తవ్యమని మానమృకము. అమృతబడిన భూమి ముఖ్యముగా మధుర జిల్లాలో బాకికెన్నో రెల్లు వెల చెచ్చినదనియు మధుర జిల్లాలో బాకీ రు. 2605 లుండ భూమి రు. 14,553 ల కమ్యుటజినదనియు నిట్టియజాగ్రత లికముందు జరుగరాదనియు ప్రభుత్వము

ఒక సంస్థానమున ముందు నడకతో చుచుండ
మరియొక సంస్థానమున వెనుకంజ కన్నులు తెరిచి
యు విచారకరము. తిరువాన్కూరు సంస్థానమున
నేడుసంవత్సరముల క్రింద విద్యాశాఖ వారికి
సాయముచేయు నుద్దేశముతో ననధికారసభ్యుల
సంఘము లేర్పఱుపఱుడెను. డాక్టరు బిషపుగారు
విద్యాశాఖాధికారి యయి నప్పటినుండియు ననధి
కార ప్రయత్నము తిన్నియు నొక్కటొక్కటిగ
రద్దగుచున్నవి. ప్రజాధికారముననుండిన పాఠశాల
లంతమందినవి. నేటికి ననధికార సంఘములవంత
వచ్చినది. బిషపుగారు వానిని తీసివేయవలసిన దని
సిఫార్సుచేసి యున్నారు. తిరువాన్కూరు ప్రభుత్వ
మువారు బిషపుగారి సిఫార్సున కామోదించి యు
న్నారు. మైసూరు సంస్థానమున దివానుగారును
వారిమూలమున ప్రభుత్వమువారును అన్ని విషయ
ములను ప్రజానాయకుల సలహాలను గొనుచుండగా
తిరువాన్కూరులో నున్న ప్రజాపర ప్రతిష్ఠాపనులకే
గడచిపోవు కాలమువచ్చినది. ఇప్పుడు దివానుగా
నుండు కృష్ణనాయుడుగారి విషయమున పరిశ్రమచేసి
విద్యాశాఖానధికార సంఘములను నిలువబెట్టి
జాతులేని నిశ్చయముగా సంస్థానమునకుల తమ
ధర్మము నెరవేర్చుకొనినవారు.

విదేశీయ తంత్రీవారలు.

ఉష్ణ దేశ న్యవసాయము.

లండను జూను 25:—ఉష్ణ దేశ న్యవసాయకసభ తిరిగి సేకు సమావేశమైనది. కూలీలగుగూర్ఖులపట్టికనిది. కూలీలు నిపుణముగ పనిచేయలేక పోవుటకు తగ్గితోగుట కారణమని తిరిగిగట్ట కరాళలోసాధ్యములగు డాక్టరు హోర్ ఫర్డుగారు చెప్పిరి.

మలయాలోనున్న ఇండియనుకూలీలు సారాయి త్రాగుట కలవాలు పడినందున అక్కడివాకి చాలకాలమునుండి ఆదుర్దాగనున్నది. కాని యూరోపియను సారాయిలు ఇండియను కూలీలకు అయ్యుట దోషమని ఇటీవల కాశించబడినది. అని నెలొంగురులో బ్రిటిషు రెసిడెంటుగనున్న బ్రాడ్రిమ్ గారు చెప్పినారు.

కూలీలలోగలములగు గూర్ఖు ముచ్చటించు సర్ సిడ్నీ ఆలివరుగారు ఇట్లు చెప్పినారు:—పేగులలో పురుగులుపడి తినినతిండి సరిపడక కూలీలకు తుయోగ మేర్పడుచున్నది. ఈరోగమును ఇండియను కూలీలు వెంటబెట్టుకొని వచ్చుచున్నారని ఏరోకరమువారును తలపరారు. జమైకాలోనున్న స్పీగ్రోలను పరీక్షించగా నూటికి 60, 70 మంది ఈరోగముచే పడింపబడుచున్నారని తేలికది. ఉష్ణదేశముల కూలీలు పని చేయుటకు విముఖులైయున్నారు. ఇందుకు వారి శరీరములలో క్లిష్టించియున్న రోగములే కారణము. పట్టణములనుండియు, పల్లెలలోనుండియు దుర్గంధముతమగు ముడికీటిని దూరముగ పారునట్లు గవర్న మెంటువారు కొద్దికాలమున వెచ్చించి చేసిన ఆశేయప్రాణములు దక్కును. అశేయ ఆరోగ్యరంతులై యుందురు.

మెక్సికో న్యవసారము.

ఎల్ పాసో జూను 25:—జెనరలు విల్లా జెగాలేకాను పట్టణమును అదీనము చేసికొనెను.

జెనరలు విల్లాజెగాలేకానును పట్టుకొని, కొంతమందిని శిక్షించిన మందు, గుండు మొదలగు యుద్ధసామగ్రిని అధీనముచేసి కొనెను. తిరుగపాటు సేనలోచాలమంది, నష్టమైనారు. ఇద్దరు సేనాధిపతులుకూడ చనిపోయిరి. డెడరలు సేనలో ఎంత నష్టమైనది తెలియలేదు.

సంధి ప్రయత్నములు.

కరంజా, హూర్మాగాడ్ ప్రతినిధులు కొన్ని విషయములనుగూర్చి చర్చింపవలసి యున్నది. కాన సంధిచేయకలయు నన నయగరాలలో జరుగుచున్న సభవారిచ్చ పూర్తియగువరకు ఆపివేయబడినది. చర్చను పూర్తిచేసి కరంజా, హూర్మాగాడ్ ప్రతినిధులు వచ్చెదరు.

జకాట్ కా ఘోర యుద్ధము.

న్యూయార్కు జూను 25:—జకాట్ కా దగ్గర నాల్గు రోజులు బహు తీవ్రమైన యుద్ధము జరిగినది. కొండల చుట్టు త్రవ్వబడిన కందకములును, పురస్థిలము, శవములతో నిండిపోయినవి. యుద్ధము జరుగునపుడు జనరల్ విల్లా ఆర్చుటనే యుండెను. వీరి యనుచరులలో అయిదు గురకు గాయములు తగిలినవి. తిరుగుపాటు వైనికోగోగ్గోగ్గులు చాలమంది చనిపోయినారు. డెడరల్ సేనలో నాల్గువేలమంది చనిపోయినట్లును, రెండువేలమందికి గాయములు తగిలిట్లును, అయిదు వేలు ఖయదీలుగ బట్టుకొనబడినట్లును, జనరల్ విల్లాగారు చెప్పచున్నారు.

కెనడా భారతీయులు.

విక్టోరియా జూను 25:—కొమాగటామారు నీమరును అనవసరముగా వీల నిర్బంధించినారని వాంకోవరు కోర్టులో ప్రశ్నించినారు. వివను అసీలువిచారణ విక్టోరియాలో జరుగును. అసీలు పరియనసాన మేమైననునచే, ఓడిపోయిన వారు కేనడా సుప్రీముకోర్టులోను, దానిలో ఓడిపోయిన ప్రీవీకౌన్సిలు లోను అసీలు చేయుదురు.

శత్రు యిచ్చివేయుట.

తిరిగి హంకాంగు, చేరువరకు అనగా నెవ్రెంబరు 2 వ తారీఖువరకు నీమరుకు భారతీయు లియ్యవలసిన శత్రునంతయు నిచ్చివేసిరి.

విచారణ ఆపివేయుట.

కొమాగటామారు వ్యవహారమునుగూర్చి జరుగుచున్న విచారణ ఆపివేసినారు. నార్వేదేశపు నీమరాకటి 400 మంది హిందువుల సెక్కింగుచేసి కేనడాకు వచ్చుచున్నదను వదంతి ఇక్కడ కలవరము బుట్టించినది.

చీనా దొరతనము.

లండను జూను 25:—చీనా ప్రభుత్వపు ప్రెసి డెంటుకు గాఢము విషయములలో సలహానిచ్చుచుండు డాక్టరు మారిననుగారు పీకింగునుండి లండనుకు వచ్చినారు. చీనా సితిగతులను గూర్చి యాయన యిట్లు చెప్పిరి:—చీనా న్యవ హారములలో ఇటీవల జరిగిన అశుభ్యులందు నాకు విశ్వాసము గలదు. ఇటీవల కొన్ని మార్పులు చేయబడినవి. అందువలన దేశము శాంతించినది. ఈ శాంతియందు గూడ నాకు సమ్మత ము కలదు. నేను చీనాను వదలి నచ్చు నప్పుటికి దేశము ఇకముందుకూడ చక్కగానుండునను చిహ్నములు కను పడుచున్నవి. ఇట్టిలక్షణములు ముందెన్నడు నెరుగను. యాన్ షికాయుగారు యోవనకై నాపార్టీలో సంబంధము వదలు కొనటగాని, తనవంతులై పరంపరగా దేశమును పరిపాలించు నట్లుచేయవలయునని ప్రయత్నములు చేయటగాని అబద్ధము. యాన్ షికాయుగారు, దేశములోనున్న పార్టీలన్నిటినుండి సలహాకాల గేర్లరచుటకు ప్రయత్నించినాడు. అయినకు బద్ధవిరోధులుగనున్న పార్టీతో కూడ సఖ్యముచేసికొనెను. ప్రెసిడెంటు గారిఅక్కిసులో ఇంగ్లండులోని అమెరికాలోగాని విద్య నేర్చు కొని తిరిగివచ్చినవారు కనీసము 40 మందిగలరు. జపానులో తిరిగివచ్చినవారు కుమారు 60మందిగలరు. చీనావారి ఆర్థిక పద్ధతులు సరిగాలేనని ఇటీవల ఖండించినారు. అట్లుఖండించుట ఎంతయు అన్యాయము.

ఫినాన్సుబిల్లుచర్చ.

లండను 25:—ఫినాన్సుబిల్లునుగూర్చి జరుగుచున్న చర్చలో దొరతనమువారు స్థానికపు పన్నులను తగ్గించుటకై యోచించుటలేదని లాయరు బార్డి గారు చెప్పిరి. కాని స్థాని కాధికారులకిచ్చు ద్రవ్యసహాయము ఆస్తియొక్క విలువవర్ధన త్ర ఒక విధముగానే కట్టునటను చేయ బడవనిది. ఈ సంబంధము పన్ను తగ్గించుట తగ్గించగూడదని ఆస్టికేంబరు వెక గారు అడిగిరి. ఆహారపదార్థములమీద పన్ను నివారణకేతనింప బడవలసియున్నది. అట్లు తగ్గింపవలసిన కృషిలను ప్రతినిధులు ఈవిషయమున తోడ్పడుట లేదని ఎస్. వాల్సు గారు చెప్పిరి. తరువాత లాయరు బార్డి గారు పంచదారమీద పన్ను తగ్గించుట తమకు సంభోష మోపవలసియున్నది, కాన యిట్లు చేసిన ధోవల ముందు సంవత్సరము ఆదాయము పన్ను వృద్ధిచేయ వలసి వచ్చుననియు జవాబు చెప్పిరి.

నల్లమందు కాన్పురెన్సు.

హేగు జూను 25:—ఈ కాన్పురెన్సు ముగింపునకురాక పూర్వము, సర్వియా దొరతనమువారు కల్లుమందు ఒడంబడికను అంగీకరించినారని మీరా భానుగారు నభ్యుతకు తెలిపిరి. డచ్చి విదేశీవ్యవహారముల మంత్రి ఇట్లు చెప్పినాడు:—గ్రీసు దొరతనమువారు తమప్రభుత్వములో కలుపుకొనిన పరగజాను ప్రత్యేకించకయే కలమందు ఒడంబడికపై దస్యతు చేసినారు. ఈ కాన్పురెన్సు వారికృషివలననే ఇంతపరిజరిగినది. ఇంతపరి చేసిన ఈ కాన్పురెన్సువారు వందనీయులు. ఇంకను కొంత మంది ఒడంబడికను అంగీకరింప వలసియున్నది. వీరి అంగీకార మును సంపాదించుటకు నేర ప్రయత్నము చేసెదను.

అమెరికా ప్రెసిడెంటు.

వాసింగ్టను జూను 25:—రూజువెల్టుగారు న్యాయ్యుత్పాదము చేరినారు. ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారు హ గాన్యములమీద అవలంబించుచున్న పద్ధతి బాగులేదని రూజు వెల్టుగారు దారుణముగ ఖండించుచున్నారు. నెనామా కాలు కనై అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములు స్వేచ్ఛాధికారము కలిగియుండట న్యాయము. ఇందుకుగారు కొలంబియా దొర తనమువానికి 25,000,000 డాలర్లు యియ్యవలయునని అమె రికావారు ఆలోచించుచున్నారు. బురిందోటుకొంగలకు మా జోలికి గానదని ననులు లంచమిచ్చినట్లు, ఇంతకనమును కొలం బియాకేల యియ్యవలయును. ఇంతవల్లు యిచ్చుటకన్న నెనామాకాలునకు పూర్వముగ వదలుకొనట మంచిది.

విగ్లంకు స్వరాజ్యము.

లండను జూను 25:—నరణిలిగలన భాగము లేదు. బ్రిటిషు ప్రజలందరను, అల్పప్రభుత్వ పట్టుదలను నెనమేర్చుటకు సహాయము చేయవలయునని కాన్పునగారు బ్రిటిషు ప్రజలను నేనుకొనుచున్నారు.

నేషనలిస్టు నాలంబీరులు.

లండను జూను 25:—నేషనలిస్టు నాలంబీరు లింకను నూరక వెరుగుచున్నారు. డబ్లిక్ లో 500 ఆశ్చర్యమును నిధిము

చేయుటకై నిశ్చయింప బడినది. ఇందునిమిత్తము ద్రవ్యము వసూలుచేయు చున్నారు.

న్యూయార్కు వర్తకుల నివాసము.

న్యూయార్కు జూను 25:—న్యూయార్కు పట్టణము లోనున్న వ్యాపక సంఘము నివాసము ఎత్తినది. వీరు ఇరవలకు 85,000,000 డాలర్లు వాడేయున్నారు. వీరికి 44,000,000 డాలర్లు రావలసియున్నది అప్పులు విపరీతము ఇచ్చుటవలన నివాసము ఎత్తినది. ఈ కంపెనీవారికి రావలసిన అప్పులను రాబట్టుటకును, వీరి అప్పులను తీర్చుటకును, రిపీ మరును నియమించియున్నారు.

అగ్ని వివర్తన.

వేలము జూను 25:—సంయుక్త రాష్ట్రములలోని మసారునెట్ రాష్ట్రమునందలి సేలములో నిప్పుముట్టి నలు బదిమైళ్ల స్థలము వ్యాపించినది. చక్కములు పనుచేయు ప్రదేశమును, ఏబిరియంథును, పాడైనవి, సాయంగాలుగాలిమారి మంటలు పట్టణము వైపుకు వ్యాపించినవి. పట్టణము నాశన మగు నట్లున్నది. దెబ్బలు తగిలిన 19 మంది వైద్యులకు గొని పోబడిరి.

ఎరల్ బ్రాసిగాని పట్టుకొనుట.

లండను జూను 25:—లయియు పత్రికకు కేల్ పట్టణమునుండి ఒక తెలిగ్రాము వచ్చినది. ఎరల్ బ్రాసిగాని తమ నాకనెక్స్ నాకరక్షణ స్థానము వైపుకు పోవుమండగా గూఢచారిగా ననుమరింపబడి పోలీసువారిచే పట్టుకొనబడిరి. ఈయన తనవంగతి చెప్పి వదలి: మి కొనటకు ఒకటింపాతిక గంటలసేపు వ్యవధిపట్టినది.

కివిసరు ప్రభువు.

లండను జూను 25:—ఈ ప్రభువు లండనుగరమునకు వచ్చుటచే హిందూదేశమునకెవరు వై సగాయిధునిమరున ప్రశ్న బయలుదేరినది. కివిసరు ప్రభువు నీ యుగోగ్యమునకు నియమిం చుట మంచిదని నిర్ణయము రనుకొనుచున్నారు. అని డెయిలీ మెయిల్ వ్రాయుచున్నది.

అల్పేనియా యుద్ధము.

లండను జూను 25:—అల్పేనియానుందలి తిరుగ చాలువారు ఎల్ కాసన, రెయిరి, యను పట్టణములను పట్టు కొని, డచ్చి అధికారుల నిధులను త్రుచుచేసినారు.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు.

కేప్టౌను జూను 25:—ఇండియనులకు విధింపబడి 45 రూపాయల పన్ను ఉంచవలయుననెడి నూతన పార్ల మెంటు వారితే నిరాకరింపబడి బిల్లు వ్యాపించి యిడినది.

బ్రిటిషుయుద్ధనారము-జర్మనీదేశము.

వీలు జూను 25:—బ్రిటిషు ప్రభాకమును కట్టియున్న యుద్ధనాకను నేను జర్మనులక్రొత్త గారు దస్కించినది.

సంయుక్త రాష్ట్రములు-జపాను.

లండను జూను 25:—సంయుక్త రాష్ట్రములకును జపానువారికిని కాలిఫోర్నియా విషయమై జరిగిన యుద్ధతీర ప్రత్యుత్తరములు ప్రకటించబడినవి. రెమారును పరిశేలం క్రిందట సంయుక్తరాష్ట్రములవారు సమాధానించిచ్చిరి. ఇందు సంధి ప్రకారము జపానువారు పోలములనుండుకొను నధికారము లేదని తెలిపిరి.

మరణనార్త.

బర్లిను జూను 25:—బర్లిను దేశములోని కాన్స్టేమెనిం జనపరజా ప్రభువు చనిపోయినాడు.

దేశీయ తంత్రీవారలు.

ఒక స్వామి నిర్యాణము.

బొంబాయి జూను 25:—గోపాల్ గంగ్ రాష్ట్రము లలో వైష్ణవ మతముల గురుగరు శ్రీమంతు కుండేంద్రతీర్థ స్వామి నిన్న బొంబాయిలో నిర్యాణముపొందెను. వీరు దక్షిణ హిందూదేశమును సుప్రసిద్ధులు. అతడుండి నిష్ఠులున్నారు. వీరిప్రధాన కీర్తి కార్యమున్నది. అలహాబాదు, గామేశ్వర ము, కొచ్చిరు మున్నగు ననేకస్థలములలో శాఖలున్నవి. అచా రము ప్రకారము వీరు సమాధిచేయబడిరి.

బొంబాయి అగ్ని యువద్రవములు.

బొంబాయి జూన్ 25:—కొలకాలా ప్రత్తినిలువజేయు గిడ్డంగులు చాలకున్నవి. మరియు, బీమాకంపెనీలకు చెల్లించవలసిన సొమ్ముయొక్కవంతు అందుచేముందు పంటనుండి వచ్చు ప్రత్తిని నిలువజేయు స్థలముగలిగించి నాలోచించుటకై నిన్న ప్రత్తికంపెనీల ప్రతినిధులును, బీమాసంఘముల ప్రతినిధులును మాజేశమయిరి. అధ్యక్షత వహించిన మాసనీయులగు మార్షు చౌలయిదుగారు ఈసంవత్సరము డిసెంబరు 31వ తేదీకి చెరువుబండవలూ ఆరులక్షలబెళ్లువేముటకు నొకడిపోనుపోర్లుట్రువారు కట్టుదురనిచెప్పిరి. నాటినుండియు, డాకులనుండియు ఏడిపోతు లైలువేవబడును. దీనికి వినియోగించు ప్రదేశమును బట్టి చూడగ బీమాకంపెనీ కట్టు తగ్గునని లోచించుచుది. కొంత చర్చజరిగినతరువాత పోర్టు ట్రస్టువారి సంకల్పము నంగీకరించుచు తీర్మానింపబడెను.

బొమ్మను ప్రదర్శించినందునకై కేసు.

కరాచీ జూన్ 25:—కరాచీలో పెనిమెటిగ్రాఫ్ కంపెనీవారు వైవాహికము కలిగించు కొన్ని బొమ్మలను కనుపరచి మహమ్మదీయ మతస్థుల నవమానపరచి నందునకై మేనేజింగు ప్రొఫ్రయిటరు గ్రెనుఫీల్డుగారి మీద నిక్కడి మహమ్మదీయులు కొందరు కేసుచేసిరి. దానిమీద సిటీమేజిస్ట్రేటు రిచర్డు సను గారు పూర్వము గ విచారించియు, తాము స్వయముగ బొమ్మను తనిఖీచేసియు, కేసును తీసివేసికొనుట కవకాశము నిచ్చిరిగాని, మహమ్మదీయు లిందు కంగీకరించనందున న్యాయాధికారి కేసును కొట్టివేసిరి ఈ బొమ్మకును, మహమ్మదుకు నేనంబంధము లేదనియు, విద్యావంతుడును విజ్ఞాతయు నగు మహమ్మదీయు లాకరు దీనినిచూచి మరాఠోలో నాధునిక జీవితమునుగూర్చి శ్రేణిచివారి యభిప్రాయము లిందు చింతింపబడినది తెలియజేసినది సిందుగజెట్టు వాకొనుచున్నది. కొందరు మహమ్మదీయు లిందుకు వ్యతిరేకముగ నుండి చని తెలిసినప్పటినుండియు నీబొమ్మ ప్రదర్శింపబడలేదు.

బొంబాయి మునిసిపాలిటీ.

బొంబాయి జూ 26:—బొంబాయి మునిసిపాలిటీవారు నోట్లు ముచ్చగవనిమీద నధికముగ వ్యయముచేయుచున్నందునకై వీరి వ్యవహార నీతినిగురించి నిన్నటి సభలో యొక్కవగ వ్యాఖ్యానము చేయబడినది. నోట్లు ముచ్చగ వనిమీద కడచిన పద్దులైన సంవత్సరములలోను మునిసిపాలిటీవారు మాత్రమే కోటి రూప్యములు ఖర్చుచేసినదియు నీ కాలములోనే పురాభివృద్ధి సంఘము వారివలన నెండుకోట్లు వ్యయము చేయబడినదియు బాటల నిర్మాణము చేయుట తమ కంప్యము కాదనియు అయినను ఆలోచింపవలయుననియు, ఇంతధనమువీరిమీద పెట్టుటవలన నేమగునో తెలిసికొనవలసి యుండుననియు, అనారోగ్య ప్రదేశముల వృద్ధి విషయమై యోచింపకుండ వీరిమీద పడినదియు సర్ ప్రైజింగు రహితులుగా గాను చెప్పిరి. తక్కిన సభ్యులకూడ నిట్లే మాట్లాడిరి. అనారోగ్య ప్రదేశముల నిర్మాణమునకుండు పురాభివృద్ధి సంఘమువారు నోట్లను వేయించినందునకై వారిచ్యో ఖండింపబడినది.

దొంగ కొకెయిను

కరాచీ జూన్ 25:—అక్రమముగ కొకెయిను దగ్గర కట్టుకొని నందునకై 'సిటీ ఆఫ్ బెనారుసు' అను ఓడకు సంబంధించిన డంకకు మెంబరుయను, అల్పర్తు ఎడ్వర్డు వార్నింగు అను నావికు లిద్దరిని కరాచీ అడ్డవలు సిటీమేజిస్ట్రేటుగారు నిన్న తీసివేసిరి. ఇందలో మొదటివానికి 9 మాసములును, రెండవవానికి 3 మాసములును కఠిన ఖయదు విధింపబడినది. వీరిద్దరి దగ్గర 12,687 రూపాయలు విలువగల 232 అవున్నుల కొకెయిను దొరికినది. రేపు అధికారులు దీనిని స్వాధీనము చేసికొనిరి.

భారతీయ బహిష్కారము

లాహోరు జూన్ 25:—కొమగటామారు స్త్రీమరుమీద నుండిన భారతీయుల స్థితిగతులవిషయమై లయలు పురములో ప్రకటింపబడు ఖాన్సాఅక్బరు పత్రికకు కార్యదర్శి ఉమాపు సింగుగారి యొద్దనుండి యాక్రింది సమాచారము జూన్ 25 వ తేదీన వచ్చినది:—ఖాన్సాఅక్బరు పత్రికకు, లయలుపురము, ఇండియా. కొమాగటామారు మీద భారతీయ ప్రయాణికుల క్రమముగ బంధింపబడి యుండిరి. వీరికి కావలసిన ఆహారపదార్థములను, నీటిని తీసికొని వెళ్లకుండ నిర్బంధించు చున్నారు.

న్యాయ విషయములలో సలహా నిచ్చువారిని, స్నేహితులను స్త్రీమరు మీదికి వెళ్లనిచ్చుటలేదు. ఇట్లు క్రూరముగను, అక్రమముగను మాయ చున్నందునకై నొకమహాసభ చేపిలసమ్మతి తెలియజేయబడినది. ఈసంగతులను హిందూసానీ రెన్నటికి మరిచిపోరు; మరియు తమింప జాలరు. ఈవిషయము లందరికి బహిరంగము చేయుడు.

సిక్కుల దేవాలయము తగాదా.

లాహోరు జూన్ 25:—ధిల్లీలో గురుద్వారమును సిక్కులదేవాలయము గలను. ఇప్పుడు మూతనముగ నిర్మింపబోవు ఘల్లీనగరమునకు, ఈ దేవాలయముచుట్టు నున్న భాల్లీ సలములో కొంత దొరతనమువారికి కావలసినవచ్చెను. అంతట సిక్కులకు కోపమువచ్చి, దొరతనమువారు దేవాలయ ఆవరణను తీసికొనుట, అన్యాయమనియు, మతవిరుద్ధమనియు, కలవరపరచిరి. మరొకందరు సిక్కులు దొరతనమువారి పక్షమున వాదించిరి ఇప్పుడేవిషయమై దొరతనమువారికయ్యుత్తరవును ప్రకటించివారు ఈదొడ్డిని తీసికొనుటవలన మతమునకుగాని, దేవాలయమునకుగాని ఎట్టికష్టము సంభవింపదనియు, ఈ భూమికి బదులు, కాలువకొందనున్న విలువగల భూమినిచ్చెదమనియు, అందు వ్రాసిరి.

సాధువు హత్య.

కోట జూన్ 25:—సాధువు హత్య విచారణములో అత్రావరులలో నొకడగు లక్ష్మీలాల్ కాయస్థ అనునతడు నేటివిచారణలో ఈరిందివిధమున చెప్పినాడు. రేపు చంపుతారనగా నేటిరాత్రి సాధుకు విషమిచ్చివారు. విషము వలన చనిపోలేదు. కేసరిసింగు అనునతడు, డాక్టరు గురుదత్తును పిలుచుకొని రావలసినది. మందుపేరు వెట్టి విషము ఇప్పించుదమని నాతోచెప్పినాడు. ఇంతలో గురుదత్తు వచ్చినాడు. మేమందరము కలిసి భోజనగృహమునకు వెళ్లితిమి. సాధును లాహిరి యనువాడు బల్లెముతో పొడిచి చంపినాడని తెలిసినది.

మైసూరు రాజుగారు.

మైసూరు జూన్ 26:—మైసూరు రాజుగారి అతిథులు మైసూరు పట్టణమునకు 10 మైళ్ల దూరములో నున్న అవవికి పంచలపేటకు వెళ్లివారు. 7 వూహస్సారు నేనలో, ఉద్యోగులగు కెప్టెను బెథెలు, వాకరు, హుచ్చినగుగార్లు రెండు పండులను పొడిచివారు. ఇంకొక పండునిగూడ పొడిచిరికాని అతిదెబ్బ తిని తప్పించుకొని పోయినది. హుచ్చినగుగారు గుట్టము మీదనుండి పడివారు. పెద్ద దెబ్బలు తగిలినవి. ఎముకలు చుట్టుకు విరుగలేదు. నిన్న సమహారాజుగారి అతిథుల గౌరవాధ్యముగాన సభ జరిగినది. ఇంకను అనేక విలాసములు జరిగినవి. పోలో, గాల్ఫు మొదలగు ఆటలు ఆడివారు.

రాజప్రతినిధి రంగూనుసందర్శనము.

రంగూను జూన్ 25:—జూన్ 25, మందిరములో జరిగిన ప్రారంభసభకు ఫిబ్రవరీ గార్యదర్శిత వహించిరి. హాజింజి ప్రభువుకు, హార్డింగ్ ప్రభువుయొ రంగూను సందర్శించునప్పుడా హాజింజుచుటకై తగిన యేర్పాటులు చేయుమిత్త మొకసంఘమును, ఉపసంఘము నెలకొల్పు యేర్పాటులు జరిగినవి. ముందువారము మహాజనులందరు అందులో ఆయాకార్యములకు సంబంధించిన సంగతులు నిర్ణయింప బడును.

ప్రమాదమువలన మునిగి చనిపోవుట.

రంగూను జూన్ 25:—కడచినరాత్రి వారుపిడికి సమీపమునందండిన రేవులో నీటిప్రమాదము సంభవించినది. 'ఎక్సా' అనుస్త్రీమరుమీద మూడవఇంజనీరుగ నుండిన ఆర్మిఖాల్దారాబద్ద సనుగారు తమ స్నేహితునితో రాత్రి 9-5 గంటలకు నడికిపోయి పడవకొరకు కనిపెట్టుకొని యుండిరి. స్నేహితుడు నదిలో జనులుపడకుండ నడ్డుకట్టినకట్టికి జేరవలయుండెను. అంతట నకస్మాత్తుగ కడ్డికూలి టావిన్ నీటిలో పడెను. టావిన్ పడుచుండగా ప్రాణము రక్షించుకొనుతలంపుతో రాబద్దసనును పట్టుకొనెను. దానిమీద ఇద్దరునీటిలోనికి పోయిరి. ఇంతలో రాబద్దసను స్నేహితుని పట్టుకొని యిద్దరు తేలిరి. అప్పుడు దగ్గరకు వచ్చిన పడవ ను రాబద్దసను పట్టుకొని యొక్కచుండగా జారి నీటిలో పడి మరల కనుపడకుండ మునిగిపోయెను. రాబద్దసనును వెదికిరిగాని గాడ దొరకలేదు. నేటి మధ్యాహ్నము వరకు శవ మగిపడలేదు. పాప మిత్రుడు బ్రిటిషిండియా స్త్రీము నేటిగవను కంపెనీలో సభ్యుడు. కలకత్తాలో నివాసము, శరీరములో స్వస్థత లేక నెలదినములు నెలవు

పుచ్చుకొని సింగపూరునకును అక్కడనుండి రంగూనునకును వచ్చి కలకత్తాకు వెళ్లుచుండెను. ఇతని వయస్సు 41 సంవత్సరములు. దృఢగాత్రుడు. ఆరధుగుల ఒక అంగుళము పొడుగుండెను.

రైలుదోడ్డును బాగుచేయుట

ఖుద్దారోడ్డు జూన్ 25:—బరంపురము, పలాసాల మధ్య రైలువేరోడ్డు మరమ్మత్తు చేయబడి నేటియందయ మేనుగంటలనుండి సరాసరిగ రాకపోకలు జరుగుచున్నవి.

కాలమానము.

సిమ్లా జూన్ 25:—నిన్న తుపాను తీరమునుదాటి ప్రస్తుతము గోపాల పురమునకు పడమట నున్నది. వర్ష పాతము నలుముఖముల నర్దుకొని ద్వీపకల్పము. యొక్క ఈ శాస్త్రభాగమున వృద్ధియయ్యెను. కాని తుపాను పశ్చిమాభిముఖముగ తిరిగిన యెడల ఋతుపవనము దేశముయొక్క మధ్యభాగము లందు నిలకడగ చేరవచ్చును. అగ్రా జాన్సి, హోసహంగ బాదులలో, వేడితగ్గి పరిమాణసితికి తక్కువగ నున్నది. లోయరు బర్నా, ఒరిస్సా, తూర్పురాజ ప్రతాపానము, తూర్పుమధ్య పరగణాలు, ద్వీపకల్పము యొక్క పడమటితీరము, హైద్రాబాదులోను, స్థానికముగ అప్పురుబర్నా, బంగాళము, చోట్లా నాగపురము, సంయుక్త రాష్ట్రములు, తూర్పు పంజాబు, లోయరుసింధు, మధ్య ఇండియా, పడమటి బీరారు, బొంబాయి దక్కను చెన్నపురి తీరపు ఉత్తర భాగములలోను సర్వత్ర వర్షము కురిసినది. అస్సాము, బెంగాలీస్థానము, మైసూరు, చెన్నపురియొక్క అన్నయ దిక్కునను కొద్దిగ జడులుపడినవి.

మావన:—సంయుక్త రాష్ట్రములు, రాజపుత్రానములలో వృషముతగ్గి మధ్యపరగణాలు, హైద్రాబాదులలో అధికమగును.

మనలో వివాహములందు మంగళనాత్రములు గట్టు నట్లు పాశ్చాత్యులలో భక్త భార్య కొకయుంగరము నిచ్చును. వివాహసంతరము కలహముల పట్ల కోర్టుద్వారా చెల్లించిట్లు గూడ పొందవచ్చును. ఇట్లుండ నొక భార్యకు భర్తవై యను రాగము తప్పి నీ పయి నాకనురాగము తప్పినది. వేరొకనిని నేను ప్రేమించితిని. నీయుంగరము నీవు తీసికొమ్మనెను. పాప మంతట భర్త నీవు మోహించిన పురుషుని పేరు చెప్పమని యడిగెను. అందు కామె నీకెందు కావేళ; చెప్పినచో వానిని జంపెదవా యని యడిగెను. అందుకు కాదు. ఈ యుంగరము నాయన కమ్మెదనని భర్త ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. ఈ యుంగర మాయన కొనినచో ఆయననుగూడ నేను ప్రేమించనని యామె చెప్పెను. అటు లయిన నీ యుంగరము తీసి వేసినచో నన్ను ప్రేమింతువా యని భర్తయడిగెను. పాపము వాని దురదృష్ట మేమో కాని నీ మూలముననే యుంగరముకూడ నా కయ్యమని యామె చెప్పివేసెను.

నోటీసు.

ముందు వారపత్రికకు చందాదారులయి ఇప్పుడు దినపత్రికకు చందాదారులయిన వారికి వారపత్రికతో నవశ్యములేదని వారపత్రికపై అప్పుతోవచ్చు పేరును చించి నెంబరుతో సహా సంపదలయినని వేడుచున్నాము. అప్పుడే వారపత్రిక బాబతువారికి బాకీయున్న సొమ్ము దినపత్రిక చిత్రాలో జేర్చబడును. వ్యవస్థాపకుడు.

తామర తైలము

నీకు తామరబాధ గలదా?

ఒక్క మా తామర తైలము డబ్బాను ఆరు అణాలకు కొని నాలుగైదు సారులు రాచినయెడల తామర నిర్మూలమగును. నయముకాని యెడల మీ ఆరు అణాలు తిరిగి తీసికొనవచ్చును. అనేక సంవత్సరములు, మాసములు బాధపడిన వారు దీనివలన తక్షణమే సుఖముపొందిరి. హా! నిదురపట్టక బజబజ బజుచుండు అపస్థగ వానిక నను వద్దు. అమృతాంజనము డిపో, నెం. 9. జహ్నోరుషిధి, తిన్నపట్టణము.

స్వీజనోద్ధరణోద్యమము.

తురుష్క-రాజ్యము.

IV

స్వీటుంటునుకంటే పురుషులు తప్ప యితర పురుషులెవ్వరును స్త్రీలను మోడనాడనకు సంప్రదాయ మెంతవరకు బోయినదో యను విషయమున, 'లి-బ్యూ-టర్గు' అనుపత్రిక విలేఖనుని కొకనికి కాక్స్టాంటినోపిల్ నగరమునందలి ప్రధాన వైద్యులలో నొక రిదిగన కథను చెప్పియున్నాడు:— ఒక మహమ్మదీయ స్త్రీకి చికిత్సచేయుటకై యొకానొకప్పు డీవైద్యుని నాస్త్రియుండు తావున కాహ్మనము చేసియుండిరి. ఆహ్మన ప్రకారము ఈవైద్యుడు వారి యింటికి బోయెను. అప్పుడామెధర్మ యాయన సెహ్మగ్ని లోనికి దీసికొనిపోయి, యింటివారందరకు కలసి మాట్లాడుకొను గదిలో కూర్చుండ, బెట్టి, ప్రక్కగదిలోనే గోగిపరుండియున్నదనియు, అవసరమగు విషయములనుగురించి యామెను వైద్యుడు ప్రశ్నించుటకై మధ్యలోపు తీసెదరనియును చెప్పెను. గోగమును గుర్తించు నిమిత్తము ఆమెయొక్క కరీరమును బరిశీలించి నాడీవలనమును గనిపెట్టుట యవసరమని వైద్యుడు చెప్పగా, భర్త యొకింత యాలోచించి యేహోమంచి యూహా స్ఫురించినవానివలె వైద్యునితో నిట్లనెను. "నాభార్యగదిలో తలుపుచాటున నిలువబడియుండును. ఆమెమనికట్టున కొకతీగనుకట్టి, యీతీగ నచ్చటి నుండి యీవలకి వచ్చునట్లు చేయుదము. ఈతీగను బరిశీలించి యామెయొక్క నాడీవలనమును గనిపెట్టుడు" ఇది యితడు హాస్యముగా చెప్పినదికాదు. కానియిటువంటివా రెక్కడనోకాని యుండరు. అయినను ఇట్టివారు మరియెవ్వరు నుండ నోవదని చెప్పటకువీలలేదు. ప్రస్తుతకాలమందు, రాజధానియగు కాక్స్టాంటినోపొలనందుండు వారనేకులు తమకులుంబుము లందలి స్త్రీలకు చికిత్సచేయుటకై పురుష వైద్యులను రానిత్తురనుటకు సందియములే. కాని వైని వివరించినటువంటి సందర్భము లింకను రాజ్యములోని దూరప్రదేశములం దచ్చట చ్చట బహుశః మాపట్టుచునే యుండును.

తురుష్కము మేల్కొని యిట్టి యాచారములన దేశమునకును నాగ్ధముల గురైగి దీనిని వారింతుటకు బ్రయత్నములు సేయవారంభించి కొలదిదినములే అయినది. వైద్యవృత్తిని స్త్రీలుకూడ నవలంబించుటకు దగిన సదుపాయము లొనర్చుట యవసరమని ప్రస్తుతము చాలమందికి నభిప్రాయముకలదు. దినపత్రికలును తక్కిన పత్రికలును ఈవిషయమును జేపట్టి ముఖ్యముగ సంఘసందర్భములందు రుహ్యదేశమెంత వెనుకబడియున్నదనియు, అందువలన దేశమునందు తగిన వైద్యసహాయ ముల నడుటకు నెట్టియిబ్బందులున్నవియు నను విషయములను సమగ్రముగ జర్పించి యాధానిని బయలుపెట్టుచున్నవి. ఇంతవరకును తురుష్క సామ్రాజ్యమునందు స్త్రీలకు వైద్యకాస్త్రముందు సరియైన చికిత్సకుటలే కాక, విదేశ వైద్యవిద్యా లయములలో శిక్షలగువా రైనను తురుష్క దేశములో వైద్యవృత్తివలంబించుటకునై యధికారము (లైసెన్సు)ను గూడ ఇచ్చుచుండుట లేదు. మహమ్మదీయులు కాని స్త్రీలకొద్దరకు ప్రస్తుతము వైద్యులుగ బని చేయుచున్నారు; కాని వీరిట్లు చేయుటకు కాస్త్రసమృత్త మైన యధికార మేమియు లేదు. విశ్వవిద్యాలయములో వైద్యకాస్త్ర విషయకోపన్యాసములు కూడ ప్రారంభింప బడునని వాగ్దానముచేసి యున్నారని యిదివరకే చెప్పియున్నాము. అట్లు జరిగిన మొదల వారతనము వారి విషయమున చాల ప్రధానముగు కార్యమునే నెరవేర్చిన వారగుదురు. దీనివెంబడి నిజానంటి యుపయోగ కరములగు కార్యము లింకను రాగలవని యాంచుచున్నాము.

వైవిధ్యరచించిన సందర్భములను బట్టి, స్త్రీల సంరక్షణ మంతయు మాంధులును అనుభవహీనులును చాలవరకు నపుకరుల తరగతికి చేరినవారు నగు పరిణామకల యాదాక్షిణ్యములకే వదిలేపెట్ట బడుచున్నది. వీరందరు సంతసానుభూతి పరులై యుండునని చెప్పటకు వీలులేదు. ఇంటియకాక, వీరు చేయుపనులు సర్వవిధములగు మాఘ విశ్వాసములతో నిండి యుండును. కాని యిట్టిసందర్భములు ప్రస్తుతము కొంతవరకు బాగుపడు చున్నవి. కాక్స్టాంటినోపొల్లోనున్న 'మోడర్ పాస' యొద్ద నుండు పురుషులవైద్యవిద్యాలయములో మంత్రసానిపనిగురించి కూడ పాఠములను చెప్పెను; ఈతడు సంపూర్ణము కాగానే, మర్రిలసానిగ సరిచేయుటకై యధికారకృత్రిక నిర్దేశింపబడు. దొరతనమువారికిని నట్టియు విదేశీయు లేర్పరచి నట్టియు ఆ సుపస్రలలో స్త్రీలను బ్రవేశపెట్టుకొని, వీరికి ననుభవ యుక్తి మగు భౌద్ధ శిక్షణుండదు. ఈ బోధను ఆ సుపత్రికలో బని చేయుచుండు వైద్యులును పరిణామకలును గనిపెట్టి చూచు

చుందురు. ఈప్రకారము శిక్షితులగువారికి బహిరంగములగు యోగ్యతాపత్రము వీయబడవు కాని, వీరికి బతులు నిష్పించు విషయమున సిఫారసులు మాత్రము చేయుదురు. వైద్యులకు అవకాశములను వినియోగించుకొని కొందరు మహమ్మదీయ స్త్రీలు లాభమును బొందుచున్నారు.

ఇదివరలో తురుష్కలకును బాల్కనులకు జరిగినయధ్యము నందు, చాలవరకు సుశిక్షితలగు వైద్యోపచారకులు కాకల సినచ్చిరి యుద్ధ మారంభమగు దినములలో అవసరములగు నుపచారము లొనర్చుటకై సుశిక్షితలగు స్త్రీలెవ్వరును లభింపకుం డిరి. ఈ లోపము దీర్చుటకై దొరతనమువారు చేసినప్రయత్నములలో నీదిగువది యొకటి. యుద్ధములో గుండుపెట్టులు మున్నగువి తగిలినప్పుడు అట్టివారికి చికిత్సను గ్రమముగ నాంభించకముందు రక్తము నాపుట, గాయమునకు గట్టుకట్టుట అట్టివాడు మూచ్చ నొందినచో నవసరములగు వైద్యోపచారములను చేయుట మున్నగు పనులు వెంటనే చేయవలసి యుండును. ఇట్టి ప్రధమోపచారములను గురించి కొన్ని పాఠములను చెప్పవలసి నగరములోనున్న యాస్పత్రు లన్నిటియందు నేర్పాటులను జేసియుండిరి ఈ పాఠములను వినుటకై సకల జాతులకు సంబంధించిన స్త్రీలను రానిచ్చుచుండిరి. అనేక తురుష్క వాలికలును స్త్రీలను వచ్చి యీ పాఠములను నేర్చుకొని తమదేశీయ సోదరులకు నుపచారములజేసి సంతోషించుచుండిరి. మహమ్మదీయ స్త్రీ లెట్లుచేయుటకు తురుష్క చారిత్రమునం దిదియే ప్రథమము. ఇట్టి పనిని జేయుటకునై సమగ్రముగ శిక్షను వీరు పొందియుండిరి చెప్పటకు నెవ్వధమునను వీలులేదు. కాని యెంత ప్రేమతోడను తాత్పర్యముతోడను వీరిట్టిపనిచేసికో చూచినచో, 'నిజముగ దీనిని వృద్ధిగనే వీరి కవలంబించ నిచ్చిన యెడల వీరెటువంటి భావముతో దమ కర్తవ్యము నిర్వర్తించు ననువిషయము స్పష్టమగును.

రాకుమారి యగు నిమెట్టుగా రధ్యతులుగను, మహమ్మదీయ స్త్రీలనేకులు సభ్యులుగను జేరి 'రెడ్ క్రెస్సెంటు' సంఘము నేర్పరచిరి. కడచిన యుద్ధములో గాయములు పడిన వారికిని, గోగపడితు లేకవారికిని, పారిపోయినచ్చి శిక్షాగతులుగ నుండిన వారలకును ఉపచారము లొనర్చి చికిత్స చేయు విషయములో వీరుచాలవరకు బని చేయు చుండిరి. స్త్రీలు వైద్యోపచారములగు నుండటకు నవసరమగు శిక్షను సమగ్రముగ శిక్షి నొకగు నేర్పాట్లను జేయవలెనని యీ సంఘమువారికి సంకల్పము కలిగెను. యుద్ధము పూర్తి విజృంభించు నప్పటికి, వీరు ప్రాంతోల్లోనుండు కదిగ్గావికత్నాలయమునం దొకపాఠశాలను స్థాపించిరి. యుద్ధములో గాయములు తగిలిన వైనికల యుపయోగముకై గడలు కాకలసి యుండెను, గావున వీరి సాహసాలను నిలిపివేయవలసినవారైరి. కాని యిట్లవల నీ పాఠశాలాకార్యమును మరల ప్రారంభించిరి. వీరు ప్రత్యేకముగ నొక చికిత్సాలయమును స్థాపించి, వానితో గూడ నొకపాఠశాలను జేర్చి యందు వైద్యోపచారకలగ స్త్రీలను తయారుచేయుటకునై శిక్ష నొసంగుచుండవలె ననియు, అంతేభక్తు కర్మచికిత్సాలయమునందే మునుపటివలెనే పాఠముల జేప్పించు చుండవలెననియును నిర్ణయించియున్నారు.

స్త్రీ సంఘ పునర్నిర్మాణవిషయమున దురుష్కము నందిపుడు జరుగుచున్న ప్రయత్నములందు ముఖ్యములగువారి గొన్నిటిని వైని నూచనమాత్రముగ దోషింపి. ఈ యుద్ధ్యమ మారంభమయి బహుకాలము కావునను, ఇది యీవరకే విస్తారముగ వ్యాపించి నెచాహుశ్యము దీనియందు తిష్టవలె యుండుటచే, దేశముయొక్క భావినినిని నిర్ణయించు ప్రకృత్యోద్ధ్యమములలో దీనినిగూడ బ్రధానముగనే భావింపవలసి యున్నది. దీనితోగూడ స్త్రీల స్వౌదయులందు స్వతంత్ర భావ ముచ్చివృద్ధినించుచున్నది. పరాధీనులైయుండక స్వతంత్రులముగ నేమిచుటకును, తమ వ్యవహారముల నిర్వహించుకొనుటకును శిక్షి సామగ్ధ్యము గూడ దినదినము నధికముగ నేర్పడుచున్నది. ఇట్టి సామగ్ధ్యమే వీరిల స్వతంత్రభావమునకు వాధారమై దానికి బలము నొసంగుచున్నది. ఈతరున స్త్రీలయొక్క శిక్షి దినదినము బలవర్ధింపగుచుండ, తమకుండు నిర్ణయములను గురించియు, నిమెట్టల సమగుచుండు నన్యాయములను గురించియు వీరు వ్యక్తీకరించు కనుమృతమును తృప్తికరించుటకు సాధ్యము కనెదను. ముఖ్యముగ మహమ్మదీయ సంఘమునందలి చెండు ప్రధానాచారములగు, స్త్రీలు మునుకులను ధరించుట, పురుషులనేకభాగ్యులను వివాహమాచుట, యను వానివిషయమున దమ యసమృతమును వీరు ఖండితముగచేయివేయుచున్నారు. స్త్రీలు మునుకులను ధరింపవలసినవృత్తి యుండనొకదని కాక్స్టాంటినోపొల్ నగరమునందు స్త్రీలు ఉద్వేషించుచున్నారు. మహమ్మదీయ మతమునందలి శాశ్వత విధాన

ములలో నొక్కటిగ నీమహమ్మదీయ ధరించువృత్తిని మహమ్మదీయ శాసింపలేదనియు, ఈ వృత్తినిగురించి మహమ్మదీయ శాసింపినదంతయు కొరానునందలి విధులలో కాలానుగుణ్యముగ మార్పునొంద నగువారికి సంబంధించినదే యనియును వీరి వాదము. మునుకులను ధరించుటవలనను దీనివలన సూచితముగు సంతోషురనివాస విషయమునలనను, లక్షలకొలది జనులు ప్రకృత్యోద్ధ్యమములం దెట్టి సంబంధమును గలుగజేసికొనక యూరకుండ వలసిన వారగుచున్నారు. ఈయెరువదియవ శతాబ్దమునందలి యాధిక సాంఘిక సందర్భములను బట్టి చూడ నీరీతి నింతమంది నిర్వాహితులై యుండుట యన్యాయమని వీరి మతము. ఈ కారణములచే తమకును చావ్యా ప్రపంచమునకును మధ్యనుండు నీతెరను తీసివేయవలెనని వీరు వాదించుచున్నారు.

బహుపత్ని వివాహమును గురించిన యాక్షేపణము గూడ మునుకులను గురించిన యాక్షేపణము వంటిదిగనే యున్నది. ప్రస్తుతకాలములో ననేక భాగ్యులను నెండ్లాడు నాచారము లెన్నోపాపుచుండుట నిజము. ఒహుభార్య్యాగమునకు ధనము నుండ కావలసి యుండుటచే, నిది యనేకులకు సాధ్యపడదు. ఈయాచారమునెడ స్త్రీలు ప్రతికూలులై యుండుటకూడ, ఈమార్పునకు గొంతవరకు గారణము గావోపును. మహమ్మదీయ యాచారములను శాసనములను దీసిని నిర్బంధం సంతకరమును ఈయరాచార ముండేయేయుండును; కావున శాసనమాలమున దీని నిర్బంధింపవలయుననియే వీరు దృఢముగ కోరుచున్నారు. మునుకులను బహుపత్నికమునను వానిని బొత్తిగా మనివేయు నట్టిదిన మింకను దూరముగనే యున్నది. కాని స్త్రీలయందు దినదిన ప్రవర్ధమానమగుచున్న యాధిక సాంఘిక బలముననది యీ మార్పును కలిగించుట యందు చాలవరకు గారణమగుననుటకు సంశయములేదు. స్త్రీలు తమ జీవనాధారమును సంపాదించు కొనుటకే కాక, తమవై మోపబడియున్న యంతోపురవాస నిర్బంధమును సహేతుకముగను సాధ్యముగను ఖండించుటకు గూడ తగినంత సామగ్ధ్యమును వివేకమును గొందిన కొలది వైదురాచారములు చెండును రూపుమాముచుండుట నిశ్చయము.

వివిధ వార్తలు.

సిక్కు చూట్ ఆరువాడు: తనకు 49 అడుగుల కొడుకులు గలరనియు, నిట్లెవ్వరి కుండరనియు బడాయి కొట్టుకొను చుండెడివాడు. అనగా ఆతనికి 8 ను కొడుకులు గలరని, అందు పొట్టివాడు 5 అ. 10 అంగుళములును, పొడుగువాడు 6 అడుగులును ఎత్తు గలరట. ఈ విధము అందరెవరై కలసి 49 అడుగులట. ఈతనికి గర్వాపహంబు మగుడులుగ ఎవెవ్వ జిల్లాలో, కాలర్ దొరసారికి ఒక్కొక్కడు 6 అడుగుల యెత్తుగలిగి వెరసి 60 అడుగుల యెత్తుగలిగిన 10 మంది సోదరులు గలరట. ఏమి వీరి యాలోగ్యభాగ్యము!

కోశాధిపతి లాయకు జాబ్బిగారు: నాకు 2 వ తేదీని సంభాసించుచు నిలుల సభ్యులను మోపుంచెను— ప్రాస్యామ్యత్వకాల మాస్సుమైనది. ప్రజలు స్వపరిపాలనా తత్త్వములుగ నున్నారు. పాస్టమెంటు శాసనములో పరహితము మున్నగు సంగతులను సంస్కరింపబడును. ఉపయోగకరమైన గాదు. ఆశాస్నము సంస్కరింపబడును. ప్రాస్యామ్యత్వవాదులను ప్రభు సభాసభ్యులు మననము. ప్రజాస్వామ్యత్వవాదులను నానాత్వికలాయము ప్రతిఘటించుచున్నది. అంతిమకలములవలన మంచిపెట్టులు తగిలినవి. అంతిమకలము లుత్తరించనిచో వివాదము ప్రవహు. కొరలలకును తేల్చుటకును మిత్రత్వ ముసంభవము. కొరలల యసమృతమునకు గానము మంచి శాసనప్రచారము గాదు.

ఈలు వివాదాదరములగు ప్రాంతాలి యనేకల యభిప్రాయము; కానియది పారపాటు. వ్యాపాలను వ్యాపంపజేయుట కవి ముఖ్యసాధకములు. ఇవి ముఖ్యముగ చాలవ్యాపిలును దొడ్డును. 1911 సంవత్సరములో లండను నగరమునందు నేసవి బహుత్వముగ నుండెను. లెదనుగుణ్యము, సగలపరిమితముగవృద్ధి కెంది వెనువెంట పడికొచ్చెచావు లభింపయ్యెను. నేసవికి వ్యాప్యము 1000కి 173 చొప్పున నుండిన శతమంబములు 636కి మోచెను. ఆనంతర్వరములో ఎంతయు నెల్లలో గలసి చెండ్లెండ వయసులోపలి పిల్లలు 83, 84 గురు విశేషములవలన ననిపోయిరి. ఇందు చాలమందిను ఇములకు గానమీ ఈగలని వాస్తవ్యులైపోయెను. ఎలవగా మరునటి సంవత్సరము కాలము కొంచెము లెగ్గనందుటచే 7445 మృగమే చచ్చిరి.

ఆయుర్వేద వైద్యశాల.

శ్రీరామస్వామి స్థాపనబడుట.

శ్రీరామస్వామి ఆయుర్వేదశాస్త్ర వైద్యశాల యొక్క ఆయుర్వేద ప్రవక్తలు గురువుగారు సంగతి ప్రతికాపాదించుచున్నది. ఆయుర్వేద శాస్త్రమును ప్రవేశముగా స్థాపించుచున్న ఆయుర్వేద వైద్యశాల యొక్క 18 వ తేది యందు 10 వంటలకు శ్రీ శైవభారతి ఆయుర్వేద కాలేజీ ప్రెసిడెంట్ వారు శ్రీరామస్వామి వైద్యశాలను పండిత డి. గోపాలాచార్యుల వారితో సంబంధించి. ఆయుర్వేద పురజనుల సేవలను ముగించుచున్నది. ఆయుర్వేద విద్యను, భగవంతుని పూజ మొదలగు విధానములతో సంబంధించి కార్యక్రమ మంతయు నిర్వహించుచున్నది. తరువాత నాటిసామంతాల మారు గంటలకు విద్యార్థులకు స్థాపనాబంధముగ నొకమహాసభ యొక్క ప్రవేశమును గావించెను.

శ్రీరామస్వామి గారు వివాక్ శిష్యులు ఏ. కృష్ణస్వామయ్యగారు వివాక్ శిష్యులు ఏ. కంఠయ్యయ్య, ఏ. యస్. సాంబశివయ్య, ఏ. ఏ. ఎల్., ఏ. యస్. కేశవయ్య, ఏ. ఏ. ఎల్., ఏ. ఏ. ఎల్. గోపాలాచార్యులు ఎమ్. ఏ. ఎల్., యస్. కేశవయ్యయ్య, ఏ. ఏ. ఎల్., డాక్టరు సాంబశివయ్యగారు ఎఫ్. ఆర్. సి. యి. మొదలగు నావుగురు ప్రముఖుల సేవలకు విచ్చేసిరి. సంస్కృతాంధ్రభాషా కోవిదులు విశ్వవిద్యాలయ న్యాయవాదులు కు. మ. రా. గా. శ్రీ. కె. ఆర్. గణపతియ్య, ఎమ్. ఏ. ఎమ్. ఎల్., గారు నాటికి కిరణాసాధిపత్యమును వహించిరి. ఎక్సలెంట్ గా సామర్థ్యము గల 25 వత్సరములనుండి కృషి చేయుచు ఆయుర్వేద విద్యకు ప్రధానస్థాపకులుగ పని చేయుచున్న శ్రీ. ఆచార్యులవారి శక్తిసామర్థ్యములను బోధించి విశేషములను ప్రకటించుచు ఆగ్రాసాధిపతిగావీ చేతువదింపబడి యుపన్యాసముతో సభ ప్రారంభింపబడెను.

తరువాత నాచార్యులవారు ఆయుర్వేద మతిప్రాసన మగు వైదిక కాలము నుండియు వ్యాప్తమై యుండే ననియు ఋగ్వేదాదలముల దాయుర్వేద ప్రకారం కలిగియున్నదనియు, ఆయుర్వేద క్రమక్రమముగ చింతాచార్యుల కాలము మొదలు వ్యాప్తాచార్యుల కాలమువరకు భిన్నభిన్న సంయమ కాయశస్త్ర చింతాచార్యులకు నెరియిని యంగములయందును నత్యధికమగు వ్యాప్తిచెంది మహాస్మృతి దశాంశననియు, తరువాతవాగా ఋగ్వేదాచార్యులవారిచే, ఉదాత్తత్య, చక్రదత్త, బృందమాధవ మొదలగు వైద్యనాంధ్రవాచాచార్యుల యవలంబనల నుండి గౌరవాచార్యుల వైద్యమునందెనియు, అట్టి యాచార్యులవైద్యప్రక్రియ లన్నియు క్రమక్రమములనియు, ఆయుర్వేదవైద్యుల లన్నియు క్రమక్రమముగ వైద్యమునందు ముగించియు, ప్రస్తుతకాలమున వీరతనమువారిచే గాని వైద్యుల సంఘములచేగాని మునిసిపాలిటీలు మొదలగు వారిచే గాని స్థాపించబడియుండు ఆయుర్వేదము చెప్పి రాజధానియందలి యొక్క 420లకుల జనసంఖ్యలోని ఒకాంశము 60లకులకు మించు సహాయములేయగలిగియుండుటచే వైద్యుల వా సేవలకు ఆయుర్వేదవైద్యుల సహాయమునే పొందుచుండుటచేయు ఆయుర్వేద వైద్యముల నెల లధికముగ గుంటుచే జనసంఖ్య ముగించుట కష్టమగుటచేతను విద్యార్థుల కోరికలను సమర్థించి యుండు ప్రకృతిస్వభావములను భావించుటను విశేషము ప్రకృతిస్వభావములను గమనించి లగనాచార్యులవారు బోధనములు అంతగ నుండవలయు గావలయు గొప్పగొప్ప వాక్యాన్ని వైద్యులే యంగవేదించి యుండుటచేతను వికలమున మనదేశమునకు నాచార్యుల వైద్యసహాయములను సమర్థించి మనయనాధమున తుల నావిద్యయందు కోవిదులకు విదించిన దేశమునకును వారి పరివాలనమును సమర్థించు మొదలగు విషయములను పర్యవేక్షించిరి.

అట్లునే ఈ వ్యాసముల భిన్నభిన్న అప్రాంతవిస్త్రముల వైద్యమునందును పునరుద్ధరణచేయుటకు మనము ప్రయత్నించవలయుననియు, కారణ యేవని వినువల్సివలయును, మొదలగు విషయములను సభ్యులకు యుపన్యాసముతో పభిముగించెను.

శ్రీరామస్వామి స్థాపనబడుట.

ఈ శ్రీరామస్వామి స్థాపన వివరము మౌనములు అధికారములతో నిండకమానవు. ఇదియే ప్రపంచము లోని కల్ల వైద్యులను. ఇది 950 అడుగులు పొడవును, 100 అడుగుల వెడల్పును, 98 అడుగుల ఎత్తును గలది. 58,000 టన్నుల భారము మోయునట్లు ఈ లేట్ గాండు అంతర్భాగముయొక్క నిర్మాణము మిక్కిలి నవీనముగను చిత్రముగను ఉన్నది. "లేట్ గాండు హోటలు" ఆనుచు దీనికి తగియ్యవచ్చును. ఈ రోడ్డును గొప్పగొప్ప గొట్టములు ఘాటుగలవు. రెండు పొగగొట్టములు. ఒకటి వెలుతురుగొర్రును గాలిగొర్రును కట్టబడినది. వీనియందు చిత్రమైన విషయమేమనగా నీ ఘాటు గొట్టములలో నొకటిగాని అడుగువరకు పోవుటలేదు. తన్ను సన్న గొట్టములద్వారా పొగ కొనిరావడి వైద్యగొట్టములయందు గున విడిచివెట్టబడుచున్నది. అందుచే నావగర్భమున నడ్డముగ నేమియు అడ్డముగా లేక వికలములయిన మూడుగొప్ప మందిరములు నిర్మించుటకు వీలైనది. ఈ మూడుమందిరము లేవన (1) మాటును (2) వానకాలపు తోట లేక తాళవనము అనబడు రెండవమందిరము (3) లెన్స్ కార్టరట్ వారి ఉప హారశాల. ఈ మూడు మందిరములకు సులభమైన మందిరములు యూరపునందు గల యే ఘాటులయందు గాని కనబడవు. ఈ పహారశాల యందు సంగీత ఘోష జరుగు సమయమున భోజనమునకుం గూర్చుండినవారు సముద్రమునందుండు లే మరిచి పోదురు. ఇకయుండు కట్టబడు ఓడ లెల్లను ఈ పద్ధతినే అవలంబించును అని తోచెడిది. భాగ్యవంతులు ప్రయాణము చేయుటకు రెండుమిడ్డలు గలవు. యాత్ర జలముగా జరుగు కాలమున ఒకయాత్రకు మేయిపానము చార్జి ఒక్కొక్క దానికిగలను. ఉవాకు మించిన సౌకర్యములతో నభ్యుదయించిన గదులు కొన్ని గలవు. వైద్యులకులయందు చుట్టలు తాగుగది ఒకట గుండరమైనది గలదు. ప్లాన్ ఘోషా తాతెగనాల్గు ఈతగొట్టములకు వేడలు ఒట్టముల దీనిన చెరువులుగలవు. భోజనశాలయందు 800 మంది భూభృండులకు దీనిన యేర్పాటులు మిక్కిలి వనోపాయముగ నున్నవి. ఈ హాలు 185 పొడవును, 100 అడుగులు వెడల్పును 10 అడుగుల ఎత్తును గలది. ఇదిగాక విశాలములైన గదిలు, కనాల్ లును అందెముల పొడవున గలవు. ప్రయాణికులను ఒకయంతెనునుండి మరొక అంతెనుకు ఎత్తుటకు దిండుటకు వీలము గలదు.

ఈ యోడకులకునుండు ఇటీవల ఒక డాన్స్ (నాట్యము) జరిగెను.

వృత్తాంత లేఖలు.

[మా విలేఖకుల వద్దనుండి] మారి వార్తలు.

మారి జూన్ 22:—మాయూరి పోలిమేరదగ్గర నున్న అంతరవేదిపాలెం గ్రామ వాస్తవ్యుడైన నాకమాదిగవాడు తనకోడలిని నేటి సాయంత్రమున రెండు ప్రక్కలను కత్తితో బాధించెను. ఈ మెనిండు గర్భవతి. అంతట నామె చేయి యడ్డము వెట్టుకొనగా అజుచేతిలోను, చేతులనిదన పొడిచెను. తలనిదన నొక బెల్లువేసెను. పేగులు బయటికివచ్చిరి. అంతట మట్టుపట్టు కాపుల వచ్చి రక్తనిక్తమైన యామెగుడ్డను దీసివేయించి మట్టియొక గుడ్డలిచ్చిరి. అట్లుచేసిన రోడ్డు. ఈ మాదిగనాని శ్రీని రాజోలునకు దీసికొని పోవుచుండగా నీమె దాడిలో చనిపోయినది. కేసు విచారణయందున్నది.

వ్యాపలి వార్తలు.

వ్యాపలి జూన్ 21:—ఈమధ్య మంచినీరు మట్టుపట్టు కురియుటచే రైతులు నారుపోసికొనుచున్నారు. పశువులకు పశువుకూడ చట్టి మేలి లభించుచున్నది.

డిప్యూటీ తహసీలుదారు.

ఈగ్రామమున దాదాపుగా నాలుగు సంవత్సరముల నుండి డిప్యూటీ తహసీల్ దారుగా పనిచేయుచుండిన శ్రీ యస్. వి. అప్పయ్య నాయకుగారికి బొంబగ్రామమునకు బదిలీ అయినది నాయకుగారి బదిలీ వలన మాడివిజ్జావారందలు విచారము పొందుచున్నారు. రియార్డ్స్ వృద్ధులు, న్యాయస్వభావము గలవారు. వీరిముఖమున బరిగలిగిన కక్షి దార్ల కేసు గుమాస్తాల కేసు న్యాయవాదులకేసు సర్వదా తమ గౌరవ పరిపర్యము వెల్లడిచేయుచు సంతోష భరితులగుటకు చేయువారు. వీరి స్థానమునకు వచ్చేడి రాజే శ్రీ కృష్ణసామి అయ్యగారు వీరి వలెనే ప్రజాభిరూపము గలవారనియు, న్యాయపరిపాలనా విచారణనియు, వినియున్నారు.

మచిలీపట్టణ వార్తలు.

మచిలీపట్టణము, జూన్ 22:—ఈ నెల 21వ తేది సాయంకాలము బందరు పురమందిరమున కృష్ణాజిల్లా సంఘము వారిసభ జరిగెను. 1913, 14 సం. రం. తాలూకు కార్యక్రమ వివరణము చదువబడి, అంకికరింప బడిన పిదప ఈ సంఘమునకు 1914-15 వ సంవత్సరమునకు శ్రీ శేడేంద్రి మామయ్య రావు పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్ గారు అధ్యక్షులుగను, కల్లూరు నూర్యనారాయణరావు పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్ గారు, శిల్పరజనాధారావునాయుడు వారిపురుగురు ఉపాధ్యక్షులుగను, కస్తూరి శీతాపతిరావుపంతులు బి. ఏ. గారు కార్యదర్శిగను కోశాధికారిగను, కొడాలి కవరామకృష్ణారావుగారు కార్యదర్శిగ నెన్నుకొనబడిరి.

రాజోవు మండలసభకు శేడేంద్రి మామయ్యరావు పంతులు పోలవరం జమీన్ దారు వారగు, యస్. వి. నరసింహా రావు గార్లలో నెవరినైనను సభాగ్రాసాధిపతిగ కోర వచ్చునని సభ్యులు తమ సమ్మతిని తెలిపిరి. సంఘమువారు తమ సభలను బంధనంచే గాక మండలములో ఆయా ప్రదేశ ములయందు జనుపపచ్చునని అభిప్రాయపడిరి. బహుళ ప్రసంగ బేజవాడయందు జరుగ గలదు.

జూ బి లు.

రైల్వే యిబ్బందులు.

ఆయా: ప్రజాక్షేమస్థాపనముగూడ నయోమ్యూ నిర్మాణమున కాకమాఖ్యకారణమై యుండును. కాని రైల్వేలోను, రైలుస్టేషన్ లలోను ప్రయాణికులు పడేడు శ్రమలను విధ్వంసించునో రైల్వే కంపెనీవారు ప్రత్యేకము స్వలాభమునే ఘాత్యుని మున్నట్లగపడుచున్నది. ప్రజాక్షేమస్థాపన కేవలముదేశ ముత్రేయైన లాభములేదు. ఆచరణలో లేనియభిప్రాయము లుప్రయోజకములుగా గా మిదమిక్కిలి అవకాశములుగా గూడ మారుచున్నవి. "ప్రయాణికుల నెక్స్టెండుగోని పోవు ప్రతిబండి వచ్చుటకు 45 నిమిషములకు ముందే యిటుక్కిరిగి అగేసు తెరిచి ఉంచబడును.", "జుబిండిలో 8 మంది మాత్రమే కూరు ముండగలను.", అనునట్టి కంపెనీ వారి ప్రకటనలు లాచరణలో లేనందున, టిక్కెట్లను కొనవలసినపుడు స్టేషనులలోను, ప్రయాణము చేయునపుడు రైల్వేలోను మాడవ తరగతి ప్రయాణికులు పడేడుకష్టము లతిదగ్ధులములు. మరియు స్టేషనులను వారమున కొకవరియైన నుద్ద్యుండుట, ప్రయాణికుల నివాసమున కేరష్టిక స్థలములందు చేపలబస్తా, ఖిర్చిబోరెములు, పసుపుబస్తా, మొదలగు ననవ్యవస్థలైనట్టియు ఘాటు కలిగి నట్టియు సామానాలచే నింపుట; ప్రయాణికులకు అపరిమితమైనట్టి యవారోగ్య పదార్థముల నమ్మిమ్మట; ఇటులండే రాత్రి వేళలంపు స్టేషనులోనికి రైలుబండి వచ్చు సమయమునకు ఘాత్రమే దీపములను వెలిగించి, బండి స్టేషనువిడుమటలోడచే కొందరు స్టేషనుమాన్యురుల దీపముల నావ్వించుచున్నారు. రైలుబండి వచ్చినపుడైనను దీపములను ముగించని నిగంతుకాక కారులను గలిగిన స్టేషనులుగూడ కొన్ని చుట వింతకాదు. సామాన్యము దూరుగాని పల్లెగాని లేనట్టి సంఖ్యయ, సత్తెన పల్లెమున్న గు స్టేషనులలో రాత్రివేళ బండి దిగెను నూతనాంతుకుల గలియేమి? అపరిచిత్యము. అక్కాత్రి సమయము ఆయోమయావన. ఇట్టి సమయమున దీపపు వెలుతురు లేనిచో ప్రయాణికుల రెండు నిర్వాహకులగురుగో యోజింపుక. అంధకార బంధువులకు నచ్చుటచే పరుందమున్న తేళ్లయ, పాములయ, చోరులయ, భయములంద ఉమ్ములు, పొగచుట్టలు గోమారులు కలులు మొదలగు వారిలో స్టేషనులు నిండి యుండును. దీపములుండమిచేటిక్కట్లను కొనవచ్చుట లొందర వలన డబ్బులు క్రిందపడెడుచో వెదకుకొనుట కవకాశమేలేదు. అయితే ఈయిబ్బందులన్నిటికిని కంపెనీవారే కారణములుగా జాలరు. ఇట్టియిబ్బందులకు ప్రభుకారణముకంపెనీవారు తామే రప్పించిన పద్ధతులు నమలులో నేన్న వారే వారయి కంపెనీ చురుదురు. స్టేషనుమాన్యురు లతి లాభులై ప్రయాణికులసౌకర్యముల నాయకుండట, ఆయా స్టేషనులకు సంబంధించిన గ్రామములు తమతమ స్టేషనులలో జరుగుచుండెను ఆక్రమములను భావుప్రయత్నము లొనర్చుకుండుట రైల్వేలోను, స్టేషనులలోను జరిగెడుగాని, తాము పడెడుగాని, ఆక్రమములకు, కష్టములకు వెల్లడించి ప్రయాణికులు క్రమముగ చర్య జరిపింపవలసియు. అయివున్నవి. సామాన్యజనులు రైలుబండి "ప్రయాణములో భక్షకప్రము లతి దారుణములు. చేయేల మొనమెన్న న్యాయ వాదులును, ప్రాప్రయిటరులుగను కోపలైకృష్ణారావు పంతుల వారురామేశ్వరయ్యారెండగ్గమునవదినశ్రమలనునానించినచో వికసామాన్యజనుల మాటలనుగనేల? కక్షక గోమహాజనలార! రైలువెయిబ్బందులను భావ యెవరెనె పిటు వెంట వారువారు గానిలేక నోక్కుమ్మడిగా గాని క్రమముగ చర్యలుజరిపి అమాయకులగు ప్రయాణికుల నధరింప సంస్థలయొద్దరిని కోరుచున్నాను.

సత్యవతి మానుష గుడి,

మచిలీపట్టణ

TELEGRAMS.

REUTER'S TELEGRAMS.

Irish Home Rule.

Volunteers.

LONDON, June 25.—Numbers of Nationalist Volunteers are still swelling. It has been arranged to form corps of five hundred mounted men in Dublin and special collections have been made in Ireland for months to raise funds to buy modern rifles.

Sir E. Carson's Appeal.

Sir Edward Carson has made a statement declaring that the Amending Bill marks no progress and appealing to all men in Great Britain to see men of Ulster through.

In the Commons.

The Finance Bill.

In the House of Commons to-day Mr. Asquith exhaustively discussed the Finance Bill especially the local grants clause. The Government had to abandon temporary grants under the stress of Parliamentary time. He repeated the statement already made by Mr. Lloyd George with regard to sugar-duty although he himself did not consider it a serious burden. Mr. Bonar Law taunted Lloyd George with having surrendered to Millionaire supporters and declared that he had broken every Liberal Principal.

Mr. Fisher's Amendment Rejected.

LONDON, June 25.—MR. HAYES Fisher's amendment regretting that provision had not been made for grants to local authorities in the current year was rejected by 303 votes to 265. The House adopted the second reading of Bill without division. Some Radicals abstained from voting and Obrienites voted with the opposition.

Labourites Abstain from Division.

Labourites abstained from division on the Finance Bill with the exception of two who supported the Government. Sir Luke White was the only liberal to vote against the Government.

Viceroyalty of India.

Earl Kitchener's Chances.

LONDON, June 25.—The "Daily Mail" says Earl Kitchener's presence in England has revived the question of succession to Viceroyalty of India. The paper says there is a remarkable consensus of opinion in influential circles in London in favour of Kitchener's appointment.

Opium Conference.

Ratification of the Powers.

LONDON, June 25.—At closing the sittings of the Opium Conference, Mirza Khan announced Persia's ratification of the Convention. The Dutch Minister for Foreign Affairs after announcing that Greece had signed without reservation with respect to the annexed territory congratulated the conference on the provisional success obtained and said that he would take steps to secure the outstanding ratifications.

Tropical Agricultural Congress.

Coolie Labour.

LONDON, June 25.—The Tropical Congress to-day discussed Coolie Labour. Dr. Harford, of Livingstone College, said that an important cause of the lack of efficiency among coolies was the use and abuse of alcohol.

Mr. Boardie's Opinion.

Mr. Boardie, British Resident in Selangor, said that the addiction of the Indian coolie to liquor had been a source of anxiety for many years to the Malay States, but legislation had now been passed making it a criminal offence to sell European spirits to Indian labourers.

Sir S. Oliver.

Sir Sydney Oliver said, in reference to the diseases which attacked labourers, that every Government would do well not to take it for granted that ankylostomiasis was necessarily imported by Indian labourers. A survey of the Negro population of Jamaica has disclosed the fact that it was affected to the extent of sixty or seventy percent. He was convinced that the apathetic disposition of labourers in all tropical countries was due to latent disease. His experience was that a Government which spent only a few thousand pounds on drainage could effect an enormous saving in the life and health of the people ruled.

TELEGRAMS.

The British Fleet at Kiel.

Emperor's Visit.

LONDON, June 25.—KIEL.—The German Emperor to-day visited the British Flagship.

Earl Brassy Arrested for Espionage

LONDON, June 26.—A message to the "Times" from Kiel states that Earl Brassey while rowing in harbour in a dinghy of his yacht the "Sunbeam" approached the harbour when he was arrested by the police on suspicion of espionage. His Lordship was detained one and quarter hours before he was able to satisfy the authorities of his identity.

British Officers in Persia.

Received by the Duma.

LONDON, June 26.—PETERSBURG.—Rear admiral Beatty and officers of the British Squadron have attended the sitting of Duma yesterday after which the President held a reception.

Albanian Insurrection.

Insurgent's Successes.

LONDON, June 25.—The Albanian insurgents have captured the towns of El Basan and Fieri and made Dutch officers prisoners.

Indians in Columbia.

Brutal Treatment of the Emigrants.

Water and provisions Interrupted.

LAHORE, June 25.—In connection with the situation of Hindus on board "Komagata Maru" the "Khalsa Akhbar," Lyalpur, received the following telegram which may throw some light on the situation in Vancouver—June 23.—To "Khalsa Akbar," Lyalpur, India.—"The 'Komagata Maru's' Indian passengers are unlawfully imprisoned on board. Provisions, water, legal advisors and friends are prevented. A Mass meeting protested against such brutal unlawful treatment. Hindustanis can never forgive nor forgive. Give wide publicity." Umrao Singh, Secretary.

Motion for Habeas Corpus.

Both Parties Determined on Litigation.

LONDON, June 25.—VICTORIA.—The Motion for Habeas Corpus in connection with the "Komagata Maru" was made in Vancouver to-day but appeal will be heard in Victoria. Whatever the result, the unsuccessful party will appeal to the Supreme Court of Canada and subsequently to the Privy Council.

Charter Money Paid.

The charter money for the vessel has been paid until September 20th, the date for her re-delivery at Hongkong.

Board of Inquiry.

The Board of Inquiry has suspended its sittings.

Remour of Another Steamer.

A rumour that a Norwegian steamer has left Calcutta with four hundred Hindus on board is creating stir.

Indians in the South Africa.

Indian's Relief Bill.

LONDON, June 25.—CAPETOWN.—The amendment to Indians Relief Bill to retain the three pound tax has been rejected. The Bill has been reported unamended.

The Mexican Situation.

Rebel Losses.

LONDON, June 25.—Many prisoners and large quantities of ammunition were captured at Zacatecas. Rebels lost heavily. Two generals being amongst the casualties. Federal losses are not known.

Terrible Fighting.

LONDON, June 25.—NEW YORK.—Four days fighting at Zacatecas was of most ferocious description. Hillsides which were covered with trenches and redoubts and streets in the city are heaped with dead. Villa was in during fighting and five of his staff were wounded. The list of casualties among Rebel Officers is exceptionally heavy. Villa estimates Federal losses at four thousand killed two thousand wounded and five thousand captured and his own at five hundred killed at eight hundred wounded.

Prosecution of Mining Rights.

LONDON, June 26.—WASHINGTON.—An agreement has been reached between Great Britain and United States to protect mining properties in Mexico.

TELEGRAMS.

The Mediation Conference.

Sittings Suspended.

LONDON, June 25.—NIAGARA FALLS.—Conferences have been suspended pending the discussion between the representatives of the Carranza and Huerta factions. They are expected to arrive in few days.

Failure of an American Firm.

LONDON, June 25.—NEW YORK.—Receivers have been appointed for the firm of H. C. Claffin which does vast wholesale dry goods business with wholesale and retail connections throughout the country.

Liabilities and Assets.

LONDON, June 25.—NEW YORK.—The liabilities of the firm of Claffin amount to \$5,000,000. Dollars and assets to \$4,000,000. Dollars. Failure is attributed to over-extension of credit.

Business to Continue.

LONDON, June 26.—NEW YORK.—Claffins who have thirty subsidiary dry-goods stores throughout the country will continue to do business under receivers.

President Wilson's Foreign Policy.

Mr. Roosevelt's Attacks.

LONDON, June 25.—NEW YORK.—Mr. Roosevelt has arrived and begun vehement attack against President Wilson's foreign policy. He affirmed that the United States' acquisition of the Panama Canal was absolutely straight-forward. The proposed payment of \$25,000,000 Dollars to Colombia therefore was simply payment of a belated blackmail. It would be better said Ex-president to abandon the Canal bag and baggage than pay so much.

Fire at Salem.

LONDON, June 25.—SALEM. (MASSACHUSETTS). Fire has swept the business section of this town burning an area of forty acres. Leather manufacturing district and fifty houses in the residential quarter have been destroyed.

Change of Wind.

LONDON, June 26.—SALEM. The wind changed in evening fire neared the centre of the city which is threatened with destruction. Nineteen injured persons are in the hospital.

U. S. and Japan.

In Relation to California.

Correspondence between United States and Japan relative to California is published in both countries to-day. Replying on June 24th Japanese communication of ten months ago United States declares that the Language of the Treaty excludes Japanese from the right to hold agricultural lands.

Australia's Naval Programme.

LONDON, June 26.—MELBOURNE.—In the Senate to-day Mr. Millen Minister of the Defence announced a modification of the programme for the next five years. Two light cruisers and two Submarines would be built instead of destroyers. Submarines would be ordered in England. The cost of the modification would be £1700000.

The Chinese Republic.

Dr. Morrison's Convictions.

LONDON, June 25.—Dr. Morrison, Political Adviser to the President of the Chinese Republic, has arrived in London from Peking. He expresses the utmost confidence in the recent progress of the affairs of China and in the peaceful outcome of recent changes. When he left China the outlook seemed better than at any other time in his experience. He denies that Yuan-shi-kai has cut himself off from the Young China Party or that he aims at a family dynasty. He has endeavoured to draw his advisers from every party in the State, and has even approached men who were formerly reputed to be his leading enemies. On the President's staff there are at least forty men who have been trained in England or America and sixty more in Japan. Dr. Morrison also stated that the recent attacks on China's financial policy were unwarranted.

Obituary.

Death is announced of the Duke of Saxe-Coburg and Gotha.

Death is announced of General Sir Edward Stedman.

TELEGRAMS.

INDIAN TELEGRAMS.

(From Our Own Correspondents.)

H. E. Viceroy's Tour.

Preparations in Rangoon.

BANG-ON, June 23.—At a preliminary Public Meeting at Jubilee Hall, the Chief Judge presiding, arrangements were made to organise a Committee, and Sub-Committees to arrange for the public reception of the Viceroy and Lady Hardinge on their arrival here late in the autumn. A representative public meeting has been convened for the next week to formulate definite proposals for various functions.

Smuggling Cocaine.

Offenders Sentenced.

KARACHI, June 25.—Two sailors Duncan Mc Brayne and Albert Edward Waring of the "City of Benares" were sentenced yesterday by Mr. Lobo, the Additional City Magistrate of Karachi, the former to nine months and the latter to three months rigorous imprisonment for illicit possession of cocaine. The quantity of cocaine found with them was 232 ounces worth Rs. 12687. The cocaine was confiscated by the Customs authorities.

Sacrilege to the Prophet.

A Misnomer.

KARACHI, June 25.—In the Karachi Picture Palace case in which Mr. Greenfield, the Managing Proprietor was prosecuted by some local Mahomedan gentlemen on a charge of having outraged Mahomedan religious susceptibilities by exhibiting a sacrilegious film importing gross immorality and brutality to the Prophet of Mecca, the City Magistrate Mr. Richardson after a full hearing and after a personal inspection of the film gave the complainant an opportunity to withdraw the charge. The opportunity not being accepted, the Magistrate dismissed the case. The "Sind Gazette" in approving this decision states that the film had no relation whatever to Mahomed and that a very learned and cultured Mahomedan gentleman Mr. Ayab Khan, who witnessed the performance at the picture palace without protest understood the film to represent the French idea of modern life in Morocco. The film has not been exhibited since it became known that some Mahomedans had taken exception to it.

The Bombay Piece Goods Market.

BOMBAY, June 25.—The Piece goods market has become more or less tight at present and the latest figures show that nearly one lakh twenty-one thousand packages of piece goods are stored up in Bombay Port Trust warehouses. The figure is probably a record. On the security of these piece goods Banks used to give credit to the proper parties but since the recent financial crisis, most of the leading banks have been very cautious and have curtailed credit to a great extent. This fact coupled with dearth of customers has contributed to the heavy stock in warehouses.

Death of a Swami

BOMBAY, 25 June.—Death took place yesterday in Bombay of Shrimant Varadendra Tirtha Swami, spiritual head of the Vaishnava section of Cowd Saraswat community. The deceased Swami was well-known in Northern India and counted a following of a lakh of people. His head monastery is at Benares with branches at Allahabad, Rameswaram, Cochin and many other places. According to Custom among Hindu Sanyashins the funeral took the form of burial.

Bombay Municipality.

BOMBAY, June 26.—Vigorous criticisms of the policy of Bombay Municipal Corporation in spending too much money on setbacks and opening up of communications were made at yesterday's meeting. Sir Ibrahim Rahimtullah said that the report showed that they had spent during the last fifteen years nearly a crore of rupees on setbacks and opening up of communications while through the improvement trust they had spent over two crores in the same time. It was time to realise where this huge expenditure would land them. He was not opposed to improving communications but they should have some sense of proportion. Instead of concentrating their attention on improvement of insanitary areas they had plunged deeper and deeper into liability in connection with setbacks. Other members spoke in similar strain and action of Improvement Trust in constructing roads instead of improving insanitary areas was condemned.

TELEGRAMS.

Bombay Cotton Firms.

The question of Storage.

Representatives of Cotton Firms and Insurance Association met yesterday for considering the question of Additional Cotton storage ground for the coming season as the cotton depot in Colaba cannot any longer be regarded as adequate for the purpose and the high insurance charges. Hon'ble Marshall Reid who was in the chair explained the Port Trust scheme of laying out a depot in Tank Bunder to accommodate 6 lakhs of bales by 31st December this year. This depot will be connected by rail with both up-country and with docks and the general out of ground will permit of favourable rates of insurance being obtained. After a general discussion resolutions were adopted approving the Port Trust scheme.

Auditors and the New Company's Act.

BOMBAY, June 25.—A Bombay Government Press note states—Inquiry has recently been made whether a person appointed as auditor of a Company before the New Indian Companies Act VII of 1913 came into force can audit accounts of that Company after 1st April 1914. With a view to removing doubts on this point attention of public is invited to Clause (2) of Section 290 of the Act under which all things duly done under the old Act shall be deemed to have been done under the New Act. This provision and the provision in Clause (3) of Section 144 of the Act are held by the Government to cover such cases in spite of wording of Clause (1) of Section 144.

Railway Accident.

SECUNDERABAD, June 25.—This morning at 3-10 at Madra Station on the N. G. S. Railway four covered shelter wagons containing ballast coolies were bumped into during shunting by the 11 Up Goods train and 7 coolies who were evidently sleeping under the wagons were more or less severely injured. The coolies received immediate medical attendance from the local Medical Officer at Madra and Dr. E. Henderson Hunt and the Company's Medical Staff have left to attend the injured persons. One of the coolies has since succumbed to his injuries. A senior officers, joint enquiry into the accident at which the Government Inspector will be present will be held at Madras on the 27th instant.

Railway Breeches.

KHURDA ROAD, June 25. The Line between Berhampore and Balasa on the east coast section has been repaired and through traffic resumed at 7 o'clock this morning.

Rock Across a Railway.

Line Blocked

CALCUTTA, June 25.—At about 11 hours on 24th June 1914 the cutting at mile 725 13 between Shikari and Binaki on the Satpura narrow gauge section of the Bengal Nagpur Railway was completely blocked by a fall of rock necessitating the transshipment of all trains. It is expected to have the line cleared for the through running of trains by to-morrow.

Murder of a Sadhu.

KOTA, June 25.—In the Sadhu Murder case to-day Lakshmi Lal Kayasth one of the approvers gave evidence in the course of which he said that the Sadhu had been given poison on the night before the murder without effect. On the following day Kesri Singh told him to bring Dr. Guru Dutt to give a further dose of poison under pretence of treating him. At this juncture Guru Dutt arrived and they all went to the boarding house where they were told that the Sadhu had been killed by Lahiri with a dagger.

Thefts Under Jetties.

CALCUTTA, June 26.—"Englishman" publishes details of a statement made by one of a gang of thieves who have quarrelled with his accomplices revealing how they have been looting consignments of goods from the Port Commissioner's jetties for years. In each shed there is a small and narrow underground passage which contains pressure pipes connecting various chains that are at work in the jetties. At the end of each passage there is a small hole from which a small built man could pass through on to the jetty underground and move about and transfer his loot as he pleased. In the shed itself no one can enter after it has been closed but an exit can be made by any one who may happen to be locked inside. The Modus operandi of the gang was to loiter about the shed and pass themselves off as coolies and just about the closing time they would secrete themselves among the consignments and would remain there till a late hour at night. They would then loot packages, conceal the stolen property in the pressure pipe passageway where the accomplices would also be in concealment and convey away in boats which would be in readiness under the

jetty. Certainly no constable would ever think of patrolling under jetties. To enable thieves to get into passageway referred to an iron plate which has no fastenings would be placed to be removed and this could easily be placed in position again once the thieves were underneath. The discovery of this subterranean passageway has caused a great flutter among the officials because once a man can get underneath he can walk the whole length and breadth of eight jetties unmolested. Under jetties dinghy boats can be moored and all stolen property could be removed without a single person inside being known. The discovery, it is hoped, will put a stop to jetty thefts which have been so numerous of late. The Local police as well as C. I. D. are making enquiries into the case and are endeavouring to trace the gang.

H. H. Maharaja's Guests.

Mysore.

MYSORE, June 26.—A small party of the Maharaja's guests have had rather a good sport pig-sticking about 10 miles out of Mysore under arrangements made by Messrs. Teobald Brothers. Captains Bethell and Walker and Mr. Hutchison all of the 7th Hussars, first got two fine boars but while running a third which eventually got away badly speared Mr. Hutchison going over some blind country came down with his horse on some sheet rock and was badly bruised, no bones however being broken. There was a musical evening at the Palace yesterday, and other diversions of His Highness's guests besides Polo and Races are Golf, Rackets and dances at the Government House.

Maharajah of Bikaner.

ALLAHABAD, June 25.—The Maharaja of Bikaner after a fortnight's illness is now convalescent.

Accidental Drowning.

RANGOON, June 25.—A drowning accident occurred at Barr Street jetty No. 1 last night. It appears that Mr. Archibald Robertson, Third Engineer, S. S. "Ekna" went to the waterline with friend A. G. Mc Tavish about 9.55 p.m. to hire Sampan and while waiting for boat Mc Tavish leaned up against the railing of the jetty, which was placed there to prevent men from falling into the river. Suddenly the railing gave way and Mc Tavish was precipitated into water. As he fell he clutched at Robertson to save himself and dragged him into river with him. Both men rose to the surface, Robertson having by this time obtained a grip of his friend. Just as a Sampan came up Robertson seized hold of the side of the boat but in struggle to get on board he lost his hold on his friend who immediately sank and never re-appeared. A search was instituted but no trace of the missing man could be found. Up to noon to-day the body has not been recovered. The deceased was a member of the British India Steam Navigation Company and resided in Calcutta. Being unwell he had taken a month's leave and had gone on a round trip. He arrived in Rangoon from Singapore in "Ekna" and at the time of the accident was on his way to "Egra" by which he intended to go to Calcutta. The deceased was forty-one years old and was a splendidly built man, being six feet 1 in. in height.

All-India Weather.

SIMLA, June 25.—The storm crossed the coast yesterday and is now to the west of Gopalpore. Rainfall has been widely distributed and is heavy in the north-east of the Peninsula, but if the westward movement of the storm is maintained it seems likely that the monsoon will be concentrated in the central parts of the country. Temperature has fallen and is below normal in the area represented by Agra, Jhansi and Hoshangabad. Rainfall has been nearly general in Lower Burma, Orissa, East Rajaputana, east Central Provinces, west coast of the Peninsula, and Hyderabad, and local in Upper Burma, Bengal, Chota Nagpur, United Provinces, east Punjab, Lower Sind, Central India west, Berar, Bombay Deccan and north Madras coast. A few falls also have occurred in Assam, Baluchistan, Mysore and south-east Madras. The principal amounts are.—Table Island and Rangoon 1½ inches, Victoria Point and Mergui 1, Tavoy and Moulmein 2, Diamond Island and Kyaukpyu 3, Akyab 4, Minbu 1½, Barisal 3, Jessore, Calcutta and Burdwan 1, Cuttack 1½, Allahabad, Bareilly and Dehra Dun ½, Chakrata 2, Mussoorie 6, Simla 1, Pansi 5, Jaipur, Kota and Mount Abu ¾, Neemuch, Raipur and Chanda 1, Jagdalpur 4, Marmagao and Karwar 2, Sholapur 1, Hanu-mkonda 2, Mangalore and Cochin 1 and a half, Calicut 1, Waltair 2, Cahnagapatam 5 and Gopalpur 7.

Forecast:—Diminution of rainfall in United Provinces and Rajaputana and increase in Central Provinces and Hyderabad.

Short Telegraphic News.

LUCKNOW, June 25.—Mr. Deck has appealed to Allahabad High Court against his conviction and has been allowed bail.

The question of improving the Railway Provident Funds is now being considered by the Government of India.

క ఫ హ రి.

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0. వి. పి. సహా రూ. 1-4-0.

దగ్గు శ్వాసకోశములందు బలహీనతవలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు. శైత్యమువలన ఏర్పడిన దగ్గు. శీతకాలమున ప్రబలింపచు దగ్గు. శ్వాస కోశముల నూక్క్య నాళములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బ సము, తుయదగ్గు. దగ్గుకు సేవించవలసినమందు దగ్గువిధమును బట్టియుండును.

క ఫ హ రి చూ ర్ణ ము.

చిన్న డబ్బీ 1-కి 0-8-0. (6 డబ్బీల మందు గలది) 1-కి వెల రూ 2-0-0.

ఈ చూర్ణము వనమూలికలచే చేయబడినది. దగ్గు, ఉబ్బసము, కాసపీస, శైత్యజ్వరము మొదలగువానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంట నుంచుకొనుట నుంచిది.

క ల రా మా త్ర లు.

డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ. 0-6-0.

కలరా ప్లేగువలెనే ఒక విధమైన అంటుబాధ్యము. ఇది గాలియందు నీటియందుపరమాణువులై న విష పురుగులు చేరుటవలన గలుగును. తగిలిన వెంటనే మందును తినుట ఆవశ్యకము. కలరా యున్నచోట నీటిని కాచిత్రాగుట యుక్తము.

గ హ ణి మా త్ర లు.

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రూ 0-8-0 వి. పి. 0-12-0 రక్తవిరేచనములు, బంక విరేచనములు, జిగట విరేచనములు, అజీర్ణ విరేచనములు మొదలగునవి ఈ మాత్రలను మూడుపూటలు సేవించినతోడనే నిలిచిపోవును. వీనిని పిల్లలకుకూడ వాడవచ్చును. గుణము వెంటనే కనుపడును.

మూ ల శం క కు తై ల ము.

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-12-0

మూలశంకవలన ఆసనముదగ్గర - చర్మము లావుబారి క్రమముగ చిన్నచిన్న మొలలు ఏర్పడును. ఇది పైత్యకోశపు మందతవలన (Torpil liver,) గలుగును అతికాక, బడలిక, విశేషకాలము ఒక చోట కూర్చుండుట, మలావరోధమువలన బహిర్దేశమునకు పోయినపుడును ఖతర సమయములందును రక్తముపడును. విషవక కొంతకాలమువాడిన మూలశంకరోగము తగ్గగలదు.

గ జ్జి కి తై ల ము.

వెల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-7-0.

గజ్జి, చీడు శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్న పిల్లలకు విశేష బాధను గలిగించుచున్నది. ఈ తైలమును నాలుగుపూటలు రాచిన తప్పక పనిజేయును.

కు ష్టు కు తై ల ము.

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-12-0.

ఈ తైలము పొడలు, బొట్టి, తెలుపు, నలుపు, కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

చుండుకు నూనె.

వెల సీసా 1-కి రూ 0-6-0 వి. పి. సహా 0-10-0

ఈ నూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాలుట, జిల, గోకుడు పుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెండ్రుకలకు హానిగలుగక చక్కగ బెరుగగలవు.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి.

అమృతాంజనము డిపో, నెం. 9, జహంగీరు వీధి, చెన్నపట్టణము.

అ మృ తాం జ న ము

అన్ని నొప్పులకు లోకవిఖ్యాతమైన పరమామృతము.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి. శేక్ నెం. 9, జహంగీరు వీధి, మద్రాసు.

వ జ్ర గు ల్లి క లు.

భాతుపుష్టికి, బలమునకీ, ప్రాణమునకు రక్త పుష్టియు, నరపటుత్వమును కారణములు రక్తపుష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము ఆరోగ్యము బహిరంగ శరీరవ్యాయామమువలనను, జీతేంద్రియత్వమువలనను గలుగును. వ్యభిచారము, సుఖ రోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతి లేకుండుటయు, ఆరోగ్యమునకు హానినిజేయును దీనివలన శుక్ల నప్తము, ఫలనము, శక్తి లేకుండుట, అగ్ని మాంద్యము, భయము, కంపము, చురుకుదనము లేకుండుట మొదలగునవి గలుగును వైజబ్బులకు వజ్రగుళికలు వజ్రాయుధమువంటివి

దీని వెల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0

పండ్ల పాడి.

పంటినెప్పులకు దివ్యోషధము. సువాసనగలిగి ఉండును. సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు దగిఉన్నది డబ్బీ 1-కి వెల 0-2-0, 12-కి రూ. 1-2-0.

సు ఖ భో గి తై ల ము.

అన్ని విధముల వ్రణములకును, కొరుకు పుండ్లకును ఈ తైలము ఉపయోగించును. ఈ తైలమును రాచిన పుండ్లు మానును. లోపలికి మాత్రలను తినవలయును. అన్ని గాయములను మాన్పును.

డబ్బీ 1-కి రూ 1-0-0. వి. పి. సహా 1-4-0

అమృతాంజనము డిపో,

నెం. 9, జహంగీరు వీధి,

బార్లిటపుక్, మద్రాసు.

జ్వ ర హ రి.

సీసా 1-కి వెల రూ. 0-12-0.

జ్వరము శరీరమునందు రక్తభేదము, రక్త గతిభేదమువలన గలుగును. సాధారణముగా నీటి, గాలి, స్థలపుమార్పువలనను దేహమునకు గాసి వలనను జ్వరమువచ్చును. జ్వరహరిని అయిదు పూటలు సేవించిన పట్టువిడుపు జ్వరములు, చలి పురాణజ్వరములు మొదలగు సమస్తజ్వరములు మానును; కొద్దిదిగములు సేవించిన శరీరము యధాస్థితినిజెంది ఆరోగ్యము గలిగియుండును.

అమృతాంజనము డిపో,

109, ప్రేరోడ్డు, బొంబాయి.

బొంబాయి.

కుర్చీలు, మంచములు, బీరువల్లు.

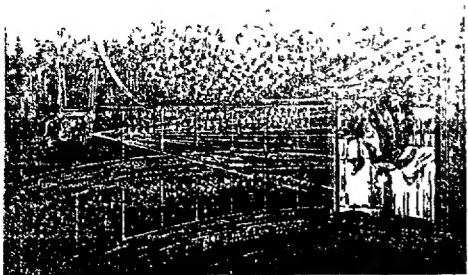
మానవ మాయంటి కలసిరించు సామానాలన్నియు సులభక్రయమునకు వచ్చును. చెన్నపట్టణములో మాకంటే చవుకి గా నమ్మువాని లేరు.

మడలి కుర్చీ	1-కి	1-2-0
కాక్చన్ కుర్చీ సాదా	"	2-2-0
డిటో చేతులు	"	3-12-0
ఇనుపమడలి మంచము కాక్చన్ గలది సింగిల్		10-0-0
డిటో స్ప్రింగుది		13-8-0
మట్టికం స్ప్రింగు		12-0-0
స్ప్రింగుతో టాపు సుయత్తుగల ఇనుపమంచము (సింగిలు)		16-8-0
బీరువల్లు కిక్ అడుగులు		17-0-0
డిటో కుర్చీ 23-0-0 డిటో మేలుకం		30-0-0
పడకకుర్చీ అనే సోఫా కుర్చీ పేముది		8-8-0
క్యాటలాగులో అనేక సామానాలు గలవు. వ్రాసిన వారికి పంపెదము.		

పి. ఎస్. హెన్రీ స్వామి పిల్లే అందునన్

కాగితల్ మేకర్స్ 41/42 రాటన్ బజార్ వీధి, మద్రాసు.

ద్రవ్యవంతుడగుటకు మార్గము.

సుమారు 600 లు ఖర్చు పెట్టినచోడల ఒక కాక్ బయస్కోపు మెషీను ఒక ప్రదర్శనమునకు గెలిపడే ఫీలుములు కొనగలరు. వాటితో వేలకువేలు అమ్మించగలరు. అనుగతు లన్ని సుగంధ మెషీను కొనువారికి ఒక భూటలో ఉచితముగా సేర్వేదము చేసిరిగా భాగ్యవంతు లగుటకు యంతమించిన సుఖపునాదము మరలేదు. పూరాంగతులగుల క్యాటలాగును చూచిన అరువారు మీకే తెలియగలదు. అలోచించకండి. త్వరపడండి. కారనేషన్ బయస్కోప్ కంపెనీ, హైదరాబాద్ — 121, నెల్లూరి తిరువల్లి క్లబ్బి, (మదరాసు) బ్రాంచి:—ఉర్లాం. గంజాం జిల్లా.

తెలుమందు.

తెలుకాటువలన అపాయములేదు గాని విశేష బాధ గలదు. తెలుకాటు విషము నెత్తురులో ప్రవేశించింది. బాధనరములవెంట పెద్దనరముదగ్గర నుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినచోటును మొద్దగునటుల చేసిన బాధ తగ్గును. ఈ ద్రావ కము ననేకులు పరీక్షించిరి. ఇది మిగుల ఘాలు గలిగి నీటివలె నుండును. చెడకుండుటకు గాను రబ్బరు బిరడాగల సీసాలో మందు పోయబడినది. కుట్టినచోట కొంచెము మందుపోసిన బాధమాయ మగును. మందును గలిగియున్న తాము బాధపడక నితరులకు పుణ్యము గట్టకొనవచ్చును. ప్రతియింట నుండదగినది.

వెల సీసా 1-కి 0-8-0, వి. పి. సహా 0-12-0. అమృతాంజనం డిపో, నెం. 9 జహంగీరు వీధి, మదరాసు.

సర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి.

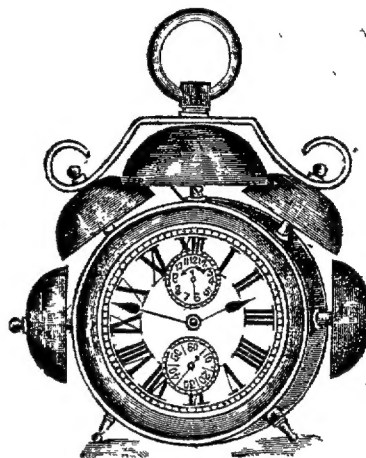
ఇది సంతతివంటి ఒక వనమూలిక. ఇదియే మన పూర్వికుల ఆతిరహస్యపు జ్యోతిషము. దీనిప్రభావము కనుగొనవలయునన్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చుకొనిన కొన్ని నిమిషములలో దానిప్రభావము కనపడును. నపుడే కత్తెము పోగొట్టుటకు యంతమించినది లేదు. జన్మేంద్రియ దుర్బినియోగముచేతను మూత్రద్వారములకు సంభవించెడి అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజువంటిది. రక్తమును శుభ్రపరచి నరములకు పటుత్వమున్ను దేహమునకు బలమును కాయంతయు నిచ్చును. 20 విధములగు మేహములను మొదలంట నాశనము చేయుటలో సంతతివంటిది. "సర్వజీవన్" ఇది శ్రీలు, పురుషులు, బాలురు వృద్ధులు అందరకు నుపయోగించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధాప్యము నశించి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధి యుకలుగును.

వెల టిన్ను 1-కి 2-0-0 పోస్టేజ్ ప్రత్యేకము.

ప్రాఫెసర్ జి. యస్. నాయుడు, (13-5-14) కలియుగభీమ.

16 కృష్ణపు మొదలివీధి, తిరునల్లి క్లబ్బి, మదరాసు.

ఐదు బెల్లులుగల అలారం టయంపీసు.

ఇదేమాదిరి గడియారమును మేమి దినజాలో రప్పించి నాలుగు రూపాయలకే ధర పంపుచుంటిమి. అదే మాదిరి యిప్పుడు నువ్వేదనాదలకుపయోగించునటుల నాలుగు రూపాయలకే కావలసిన వారికిపంపెదము.

ఈ చిత్రమునందును వలె ఈ గడియారమునకు ఐదు అలారంబెల్లులు ప్రక్కన ఆమర్చియుండును. మనమెన్ని గంటలకు మేల్కొనవలయునో యన్ని గంటలకు నీ యలారములు అయిదు నొక టేకమయమునందు చెల్లెలకింపయ్యనధ్యనితో మ్రోగి నిద్ర లేపజాలును. ఆశ్చర్యముల కాశ్చర్యమిది. ప్రతివారను కొని యానందింపదగినది. 4-0-0.

చిరునామా:— సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, తపాలా పెట్టె. నెం. 167, మద్రాస్. ఇ.

ఈపంచలు కొనువారికి వీటితో పంచ 1-కి అత్రలార్పాటమున కొర్రని కొడంగడ ప్రలాపము అను నూతన గ్రంథ మొకటి; కూడా ఇనాముగ పంపబడును.

మంచినయము! వేనవేలు కర్చుపడినవి!! వెనుకదొరకవు!!

మేలైన జెపాక పట్టు పంచలు

అనేక ఫంచలు కర్చుపడినందున ప్రస్తుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము. వాచకులారా! శృంగారమున్ను నాగరికతయున్న గలమేలైన అను పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆరంభముకొరకు తెప్పించి విక్రయించినది పోగా మిగత కొద్ది పంచలుమాత్రమే యున్నది. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ, ఆకుపచ్చ, కోబా, పేగువర్షం

ఇత్యాదిరంగులు గలవు. క్లాఫునీయమైనట్టివి. త్వరపడడు. గృహ మారనిడివిన్ని 24 మూర వెడల్పుగల పట్టుపంచ 1-కి 2-0-0 పంచ 1-కి తపాలాఖర్చులు ... 0-4-0

డిటా రెండుపంచలు కొనువారికి తపాలాఖర్చులు ఇనాం.

టి. సీతారామ మొదలియార్, కి, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరునల్లి క్లబ్బి, మదరాస్,

ఆంధ్రపత్రిక, పక్షమున ప్రతినిధులు ప్రథల శ్రీరామశాస్త్రిగారు మున్నగువారు సంచారము చేయుచున్నారు గాన వారల నాదరించి పత్రికకు తగిన సహాయమునుడేసి పత్రిక నాదరించుటకు దత్తమండలముగోని మహాజనులు పొగ్గితులు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మద్రాసు.

ఆనంద సంవత్సర సిద్ధాంతపంచాంగమ్.

మంచికాగితము! శుద్ధపత్రి!! చక్కని అచ్చు!!!

అమృతాంజనం డిపోవారి మందులను గొనువారలకు ఉచితము.

వలయువారు అర్ధణా వీటిని సంపుకొనవలయును.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు లోక విఖ్యాతమైన పరమామృతము.

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-8-0 డజను 1-కి రూ. 5-4-0.

తామరతైలం. పండ్లపొడి. మోహినీతైలం.

వెల డబ్బీ 1-కి 0-6-0 వెల డబ్బీ 1-కి 0-2-0 5. తులముల నూనెగల డజను 1-కి 3-8-0 డజను 1-కి 1-2-0 సీసా 1-కి 0-12-0

పి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అమృతాంజనం డిపో, నెం. 9. జహంగీరువీధి, మదరాసు. మందుల కేటాగు ఉచితముగ పంపబడును. అమృతాంజనం డిపో, 109, ప్రేమోద్ధు, పోర్టు, బొంబాయి.

ఆనంద సంవత్సరాది సంచిక.

చిత్రపటములతో చక్కగా ముద్రింపబడినది.

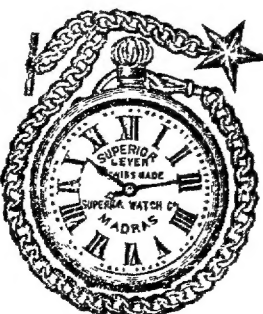
కొరువారు వెంటనే వాసు కొనవలయును.

9, జహంగీరు వీధి, జార్జిటౌన్, మద్రాసు.

ను పి రి య 5 లీ వర్ జ్యూయెలు వాచ్.

సౌందర్యమైన వాచి గొలుసుతో నెల రు 3-0-0. పోస్టేజి 0-4-0 దీనికి 5-సం|| గ్యారెంటీగలదు.

వాచకులారా! మాచే తోమారు చేయబడిన సుపీరియర్ లీవర్ గడియారమును ఒకపర్యాయము పరీక్షించండి, మాకంపెనీలో అనేకదిగములుగా యెడతెగక వ్యాపారము చేయుచుండు కొందరు మాపేహితులు మా కంపెనీ మేరుతోను లీవర్ గడియారముగాను తక్కువ ధరలో నొక గడియారము తయారుచేయమని వ్రాయుటచే వ్యాపారోన్మము నాపేర్వలించి ఘోష (స్విజర్ లాండు) సీమకు అడ్డరిచ్చి లక్షల కొలది గడియారములు ప్రతిగడియారము డయలులో సుపీరియర్ లీవర్ గడియార మయియు, మాకంపెనీ ప్రఖ్యాతికొరకు సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ మద్రాసు, అరియును, ఎర్రసిరాతో ముద్రించి, చక్రముల ద్వారములకు నుండు బెజ్జములకు కెంపులు చెక్కించి అందరి సామానులు యావత్తున్న దృఢముగా చేయించి రప్పించి యున్నాము. ఇంగ్లీషులో (సుపీరియర్) అనగా

అన్నిటికిని మేలైనది గదా వీనికై వేలుగా వ్రాయనక్కరలేదు గాన మాకంపెనీ పేరుమీద రప్పించిన యాగడియారమున కెంతటిలాభువముండనో వాచకు లూహించగలరు. ద్రావిడదేశముం దంతటయు చక్కగ వ్యాపించి వేనవేలుగడియారములు కర్చుపడి అనేక యోగ్యతాప్రత్యములు (రీక్విరేట్లు) పచ్చియున్నది. ఈ గడియారము చక్కగ పడచును. గానుడూముగలది సుగటుపనులకు తరహాగలిగినది. తోటాగు ఉచితముగ పంపబడును.

సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 167, మద్రాస్, ఇ అని వ్రాయుడు.